

Henkilötietojen käsittely harrastustoiminnassa

Opas yhdistyksen hallitustoimijoille

Sisällysluettelo

Tietosuoja selventävät kuvakkeet	3
Miksi henkilötietojen suoja on tärkeää?	5
1. Tietosuoja on jokaisen perusoikeus	5
2. Arkaluonteisia henkilötietoja on suojattava erityisen huolellisesti	8
3. Henkilötunnusta saa käsitellä vain tarvittaessa	10
Mitä rooleja henkilötietojen käsittelyyn kuuluu?	11
1. Rekisterinpitäjä on vastuussa henkilötietojen käsittelystä	12
2. Henkilötietojen käsittelijä toimii rekisterinpitäjän lukuun	14
Mitä periaatteita henkilötietojen käsittelyssä tulee noudattaa?	16
1. Huomioi tietosuoja alusta lähtien ja kaikissa tilanteissa	17
2. Henkilötietojen käsittelylle tarvitaan peruste	18
2.1. Henkilötietojen käsittelyperusteet	18
a. Rekisteröidyn suostumus	18
b. Sopimus	18
c. Rekisterinpitäjän lakisääteisen velvoitteen noudattaminen	19
d. Rekisteröidyn tai toisen henkilön elintärkeiden etujen suojaaminen	19
e. Yleistä etua koskevan tehtävän suorittaminen tai rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttäminen	19
f. Oikeutettu etu	19
2.2. Suostumus vaatii harrastajalta tahdonilmaisun	20
2.3. Suostumus alaikäiseltä	21
3. Käytä henkilötietoja vain suunniteltuihin tarkoituksiin	23
4. Kerro henkilötietojen käsittelystä läpinäkyvästi	25
5. Käsittele vain tarpeellisia henkilötietoja	28
6. Käsittele vain paikkansapitäviä henkilötietoja ja oikaise virheelliset tiedot	30
7. Huolehdi henkilötietojen käsittelyn turvallisuudesta	31

8. Määrittele henkilötietojen säilytysajat ja poista tarpeettomat tiedot	33
8.1. Säilytysaika	33
8.2. Säilytyspaikka	34
8.3. Poistaminen	34
9. Osoita noudattavasi tietosuojalainsäädäntöä	37
Mitä veloitteita harrastustoimijalle kuuluu henkilötietojen käsittelyssä?	38
1. Toteuta harrastajan erilaiset tietosuojaoikeudet	38
2. Kuvaa harrastustoiminnan järjestäjän tekemää henkilötietojen käsittelyä selosteella käsittelytoimista	42
3. Sovi henkilötietojen käsittelystä	44
4. Arvioi henkilötietojen käsittelyn riskit ja vaikutukset	45
5. Ilmoita henkilötietojen tietoturvaloukkauksesta	47
6. Siirrä henkilötietoja EU:n ulkopuolelle vain, jos edellytykset täyttyvät	51
7. Ohjeista ja kouluta harrastustoiminnassa mukana olevia tietosuojasta	53
8. Hallitse henkilötietojen elinkaari suunnittelusta keräämiseen, säilytykseen ja poistamiseen	55
Mitä on hyvä huomioida valokuvien ja videoiden julkaisemissa?	58
Mitä on hyvä huomioida terveystietojen käsittelyssä harrastustoiminnassa?	60
Mitä on hyvä huomioida henkilötietojen luovuttamisessa harrastustoiminnassa?	62
LIITE 1: SUOSTUMUSLOMAKE - MALLIPOHJA	64
LIITE 2: SARJAKUVAT TIETOSUOJASTA INFORMOINTIIN	65

Tietosuoja selventävät kuvakkeet

Oppaan osana esiintyy alla näkyviä kuvakkeita, joilla kerrotaan tietosuojaan liittyvistä asioista kuvallisessa muodossa. Yhdistykset voivat vapaasti hyödyntää näitä kuvakkeita esimerkiksi osana omaa viestintäänsä.

Alla on esitelty kuvakkeet lyhyesti.

Lisätietoa löydät osoitteesta: [Kuvakkeet | Tietosuoja harrastuksissa](#).¹

TIETOSUOJA

Tietosuojalainsäädäntö määrittelee, miten henkilötietoja voidaan harrastustoiminnassa käsitellä. Rekisterinpitäjällä on mm. vastuu käsitellä henkilötietoja huolellisesti ja kertoa niiden käsittelystä läpinäkyvästi.

REKISTERINPITÄJÄ

Rekisterinpitäjänä toimii se taho, joka määrittelee, mihin tarkoituksiin henkilötietoja käsitellään. Harrastustoiminnassa henkilötietojen käsittelystä vastuussa oleva taho on lähtökohtaisesti henkilötietojen rekisterinpitäjä.

REKISTERÖITY

Rekisteröity on henkilö, jota henkilötieto koskee. Harrastustoiminnassa rekisteröity voi olla esimerkiksi harrastaja tai tämän huoltaja. Rekisteröidyillä on tietosuojaoikeuksia, kuten oikeus tutustua itseään koskeviin tietoihin.

LAPSEN TIEDOT

Lasten henkilötietoja on suojattava erityisen hyvin, ja lasten henkilötietojen käsittelystä tulisi kertoa lapsille sopivalla kielellä.

¹ <https://tietosuojaharrastuksissa.fi/materiaalipankki/kuvakkeet/>

**SENSITIIVINEN
DATA**

Erityisiä eli arkaluontoisia henkilötietoja ovat mm. terveystiedot ja tiedot, josta ilmenee henkilön etninen alkuperä tai uskonnollinen vakaumus.

**TIETOTURVA-
LOUKKAUS**

Henkilötietojen tietoturvaloukkauksella tarkoitetaan tapahtumaa, jonka seurauksena henkilötietoja esimerkiksi tuhoutuu, häviää tai niihin pääsee käsiksi taho, jolla ei ole tietojen käsittelyoikeutta.

TIETOSUOJAVALTUUTETUN
TOIMISTO

TIEKE

**European unionin
rahoittama**

Miksi henkilötietojen suoja on tärkeää?

1. Tietosuoja on jokaisen perusoikeus

Tietosuoja on jokaisen perusoikeus. Lasten, nuorten sekä heidän vanhempiansa on voitava luottaa siihen, että henkilötietoja käsitellään lain mukaisesti myös harrastustoiminnassa. Harrastustoiminnan järjestäjällä on tärkeä rooli tietosuojasta huolehtimisessa ja hyvien käytäntöjen vakiinnuttamisessa. Kun tietosuojasta huolehditaan, voivat kaikki keskittyä harrastamiseen ja luottaa siihen, että heidän henkilötietonsa ovat hyvissä käsissä.

Mitä tarkoittaa tietosuoja?

Tietosuojalla turvataan oikeutta ihmisen yksityisyyteen. Tietosuoja on perusoikeus, joka turvaa ihmisten oikeuksien ja vapauksien toteutumisen henkilötietojen käsittelyssä. Tietosuojan tavoitteena on myös ehkäistä asiattomasta henkilötietojen käsittelystä johtuvia haittoja niille, joiden henkilötietoja harrastustoiminnassa käsitellään.

Mitä tarkoittaa henkilötieto?

Henkilötietoja ovat kaikki tiedot, jotka liittyvät tunnistettuun tai tunnistettavissa olevaan henkilöön. Henkilön suoraan tunnistettavia henkilötietoja ovat esimerkiksi henkilötunnus, harvinainen nimi ja henkilöä esittävä valokuva, kun taas välillisesti henkilön tunnistettavia henkilötietoja ovat esimerkiksi osoite ja syntymäpäivä. Eri tietoja yhdistelemällä voi muodostua henkilötietoja, jos henkilön voi tunnistaa niiden perusteella.

Mikä tarkoitetaan tietosuojalainsäädännöllä?

Tietosuojalainsäädäntö antaa reunaehdot sille, milloin ja miten henkilötietoja voidaan käsitellä. Kun harrastustoiminnan järjestäjä käsittelee erilaisia henkilötietoja, tulee sen huomioida tietosuojalainsäädännön vaatimukset toiminnassaan.

Tietosuojalainsäädännön muodostavat EU:n yleinen tietosuoja-asetus (EU 2016/679), Suomen kansallinen tietosuojalaki (1050/2018) sekä erityislainsäädäntö, jolla säädetään esimerkiksi potilastietojen tai työntekijöiden henkilötietojen käsittelystä.

Harrastustoiminnassa käsitellään monenlaisia henkilötietoja, kuten nimiä, henkilötunnuksia, osoitteita, allergiatietoja, tilinumeroita, syntymäaikoja, valokuvia ja videoita. Harrastustoiminnassa voidaan käsitellä esimerkiksi harrastajien, huoltajien, työntekijöiden, vapaaehtoisten, ohjaajien, valmentajien sekä hallituksen jäsenien tietoja. Henkilötietojen käsittely on muun muassa henkilötietojen keräämistä, käyttämistä, katselua, siirtämistä, luovuttamista ja säilyttämistä.

Jokaisella harrastustoiminnassa mukana olevalla toimijalla on tärkeä rooli tietosuojavaatimusten noudattamisessa, sillä harrastustoiminnan monissa eri vaiheissa käsitellään henkilötietoja tavalla tai toisella. Erityyppisessä harrastustoiminnassa henkilötietoja voidaan käsitellä esimerkiksi leiri-ilmoittautumisessa, urheilukilpailujen järjestämisessä, lisenssimaksujen maksamisessa sekä harjoituksista tiedottamisessa. Henkilötietoja saatetaan käsitellä erilaisissa sähköisissä järjestelmissä, paperilla tai erilaisilla teknisillä välineillä, kuten älypuhelimilla ja tietokoneilla.

Kun harrastustoiminnan järjestäjä valitsee tapoja henkilötietojen käsittelyyn, sen on otettava huomioon harrastustoimintaan liittyvät erityispiirteet. Esimerkiksi partiolaisten metsäretkellä henkilötiedot eivät välttämättä ole saatavilla sähköisessä muodossa, vaan niitä käsitellään paperilapuilla, jolloin on huomioitava paperisen aineiston käsittelylle asetetut vaatimukset.

Kuka on rekisteröity?

Rekisteröity on henkilö, jota henkilötieto koskee. Harrastustoiminnassa rekisteröity voi olla esimerkiksi harrastaja, hallituksen jäsen, urheiluseuran työntekijä, vapaaehtoisesti urheiluseuran toimintaan osallistuva henkilö, urheilujoukkueen joukkueenjohtaja tai harrastajan huoltaja.

Miksi harrastustoiminnan järjestäjän tulee noudattaa tietosuojalainsäädäntöä?

Tietosuojalainsäädännön noudattaminen on samalla tavalla pakollista kuin esimerkiksi kirjanpitolainsäädännön noudattaminen. Kun henkilötietoja käsitellään huolellisesti ja lainmukaisesti, harrastustoiminnan järjestäjän ydintehtävien hoitaminen on sujuvaa, henkilötiedot ovat oikein ja ajantasaisia, päätökset perustuvat oikeaan tietoon ja sähköpostit lähtevät oikeisiin osoitteisiin. Silloin myös harrastajat voivat luottaa siihen, että harrastustoiminnan järjestäjä toimii lainmukaisesti.

Jos tietosuoja ei huomioida, saattaa harrastustoiminnan järjestäjälle aiheutua taloudellisia menetyksiä, maineen vahingoittumista ja turhaa jälkikäteistä työtä. Luottamus sen toimintaan voi kärsiä, jos ihmisille on epäselvää, mihin heidän henkilötietojaan käytetään tai mihin niitä luovutetaan. Puutteellinen henkilötietojen käsittely saattaa myös aiheuttaa harrastajalle maineen vahingoittumista ja taloudellisia menetyksiä.

Tietosuojaoikeudet kuuluvat myös jokaiselle lapselle ja nuorelle. Kun harrastustoimintaa järjestetään lapsille, on harrastuksen järjestäjän huomioitava, että se käsittelee alaikäisten henkilötietoja. Lasten henkilötietoja on suojattava erityisen hyvin, koska he eivät välttämättä ole tietoisia henkilötietojen käsittelyyn liittyvistä riskeistä, seurauksista, suojausmahdollisuuksista tai omista oikeuksistaan.

Muista

Tunnista mitä henkilötietoja harrastustoiminnassa käsitellään ja ketkä niitä käsittelevät. Ethän kerää henkilötietoja vain varmuuden vuoksi.

Harrastustoiminnan järjestäjän (esimerkiksi urheiluseuran, käsityökerhon tai partiolippukunnan) toiminnan tarkoitus ja säännöt määrittävät, mitkä harrastajien henkilötiedot ovat toiminnassa tarpeellisia. Harrastuksen järjestäjän on aina arvioitava jokaisen kerättävän henkilötiedon tarpeellisuus. Sen on kyettävä osoittamaan, että kaikki kerätyt henkilötiedot ovat tarpeellisia. Henkilötietoja ei saa kerätä varmuuden vuoksi, vaan suunnitellusti ja tiettyä etukäteen määriteltyä tarkoitusta varten.

2. Arkaluonteisia henkilötietoja on suojattava erityisen huolellisesti

SENSITIIVINEN
DATA

REKISTERINPITÄJÄ

Niin sanottuihin erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvat arkaluonteiset tiedot, joista ilmenevät henkilön etninen alkuperä, poliittiset mielipiteet, uskonnollinen tai filosofinen vakaumus, ammattiliiton jäsenyys, terveystiedot, seksuaalinen suuntautuminen tai käyttäytyminen tai geneettisiä ja biometrisia tietoja. Tällaisten henkilötietojen käsittely on lähtökohtaisesti kiellettyä. Niiden käsittelyyn pitää olla erityinen peruste, ja tietoja on käsiteltävä erityisen huolellisesti.

Harrastustoiminnassa saatetaan käsitellä tietoja henkilön

- terveydestä,
- uskonnollisesta tai filosofisesta vakaumuksesta,
- etnisestä alkuperästä,
- poliittisista mielipiteistä,
- seksuaalisesta käyttäytymisestä ja suuntautumisesta sekä
- ammattiliiton jäsenyydestä.

Arkaluonteisia tietoja on suojeltava erityisen tarkasti. Erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja saa käsitellä vain, jos siihen on erityinen, yleisessä tietosuojasetuksessa tai muussa lainsäädännössä säädetty peruste. Harrastustoiminnan järjestäjä voi käsitellä tällaisia tietoja esimerkiksi seuraavilla perusteilla:

1. Tietoja voi käsitellä henkilön suostumuksen perusteella. Suostumuksen on oltava tietoinen ja yksiselitteinen. Nimenomaisen suostumuksen voi antaa esimerkiksi allekirjoittamalla kirjallisen lausuman, sähköisellä allekirjoituksella tai kaksivaiheisella varmistuksella. Henkilö voi esimerkiksi ensin vastata harrastustoiminnan järjestäjän lähettämään sähköpostiin, minkä jälkeen hänelle lähetetään vielä sähköinen vahvistuslinkki tai -koodi.
2. Poliittinen, filosofinen tai uskonnollinen yhdistys tai muu voittoa tavoittelematon yhteisö voi käsitellä erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja, kun kaikki seuraavat edellytykset täyttyvät:
  - Tietoja käsitellään harrastustoimijan laillisen toiminnan yhteydessä.
  - Tiedot suojataan asianmukaisesti (esim. tekniset suojaukset, käyttöoikeushallinta, salasanasuojaukset).
  - Yhteisö käsittelee vain yhteisön jäsenten, entisten jäsenten tai sellaisten henkilöiden tietoja, joilla on tiivis yhteys yhteisöön.
  - Tietoja ei luovuteta yhteisön ulkopuolelle ilman henkilön suostumusta.

Mitä harrastustoimijan tulee huomioida arkaluonteisten henkilötietojen käsittelyssä?

1. Tunnista harrastustoiminnassa käsiteltävät erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvat tiedot ja varmista, että kaikkia tietoja on varmasti tarpeellista käsitellä.
2. Varmista, että harrastustoiminnan järjestäjällä on erityinen peruste tietojen käsittelylle. Käsittelyperuste esimerkiksi harrastajan allergiatiedolle metsäleirillä voi olla harrastajan antama nimenomainen suostumus. Jos arkaluonteisia tietoja käsitellään henkilön suostumuksen perusteella, on pystyttävä osoittamaan, että suostumus on annettu.
3. Varmista, että erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvat tiedot suojataan hyvin esimerkiksi teknisellä suojauksella, käyttöoikeushallinnalla ja salasanasuojauksella.
4. Määrittele, keiden harrastustoiminnassa mukana olevien henkilöiden tehtäviin kuuluu erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvien tietojen käsittely. Varmista, että tietoihin pääsevät käsiksi vain henkilöt, joiden tehtäviin tietojen käsittely kuuluu, ja että he ymmärtävät arkaluonteisten tietojen käsittelyyn liittyvät erityisvaatimukset.
5. Määrittele henkilötietojen säilytysaika. Huomioi säilytysajan määrittämisessä tarkoitus, johon tietoja käsitellään. Jos esimerkiksi harrastajan allergiatieto on kerätty vain metsäleiriä varten, on tieto poistettava leirin päätyttyä.

Muista

Suojaa arkaluonteisia tietoja erityisen huolellisesti. Varmista, että erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluville henkilötiedoille on erityinen käsittelyperuste.

3. Henkilötunnusta saa käsitellä vain tarvittaessa

Henkilötunnusta ei saa käsitellä tarpeettomasti, joten harrastustoimijan tulee varmistaa, että sillä on peruste käsitellä henkilötunnuksia. Henkilötunnusta käytetään vain henkilöiden yksilöintiin, eikä sitä saa käyttää esimerkiksi harjoitusten osallistujalistoissa tai käyttäjätunnuksena.

Henkilötunnuksen käsittely voi olla harrastustoiminnassa perusteltua, jos henkilö on voitava yksilöidä luotettavasti, eikä yksilöintiä voida tehdä muulla tavalla. Henkilöt voidaan usein erottaa toisistaan esimerkiksi pelkän syntymäajan tai -vuoden perusteella, jolloin koko henkilötunnusta ei tarvita. Henkilötietoja tulisi aina pyrkiä keräämään mahdollisimman vähän.

Jos henkilötunnusta päätetään käyttää, on tiedettävä, mihin sitä käytetään ja, onko sen käyttäminen tähän tarkoitukseen lain mukaan sallittua. Henkilötunnusta saa käsitellä rekisteröidyn suostumuksella tai, jos käsittelystä säädetään laissa. Harrastustoiminnan järjestäjän on arvioitava henkilötunnuksen käsittelyä eri tilanteissa tapauskohtaisesti. Sen on myös varmistettava, etteivät henkilötunnukset ole tarpeettomasti sellaisten henkilöiden saatavilla tai nähtävillä, joilla ei ole oikeutta käsitellä niitä. Jos henkilötunnuksia käsitellään, on myös rekisteri suojattava tehokkaasti. Henkilötunnusta ei tule tarpeettomasti merkitä rekisterin perusteella tulostettuihin tai laadittuihin asiakirjoihin.

Muista

Käsittele henkilötunnusta harrastustoiminnassa vain, jos harrastajien yksilöiminen luotettavasti on tärkeää hänen oikeuksiensa ja velvollisuuksiensa toteuttamiseksi tai laissa säädetyn tehtävän suorittamiseksi.

Mitä rooleja henkilötietojen käsittelyyn kuuluu?

Harrastustoiminnan järjestäjän on tärkeä tunnistaa, mitkä eri tahot henkilötietoja käsittelevät ja mitkä ovat niiden roolit henkilötietojen käsittelyssä.

Mitä tarkoitetaan rekisterinpitäjällä?

Rekisterinpitäjä on ihminen tai organisaatio, joka määrittelee henkilötietojen käsittelyn tarkoitukset ja keinot. Harrastustoiminnan yhteydessä rekisterinpitäjä voi olla esimerkiksi urheiluseuran hallitus, koska se on vastuussa urheiluseuran toiminnasta ja määrittelee sen, mitä tarkoituksia varten ja miten henkilötietoja käsitellään urheiluseuran toiminnassa.

Mitä tarkoitetaan yhteisrekisterinpitäjällä?

Kun henkilötietojen käsittelyn tarkoituksen ja keinot määrittävät kaksi tai useampi taho yhdessä, kutsutaan heitä yhteisrekisterinpitäjiksi. Yhteisrekisterinpitäjien on sovittava keskenään vastuista selkeästi ja läpinäkyvästi esimerkiksi erillisellä sopimuksella.

Mitä tarkoitetaan henkilötietojen käsittelijällä?

Henkilötietojen käsittelijä käsittelee henkilötietoja rekisterinpitäjän lukuun eli rekisterinpitäjän ohjeiden mukaisesti ja sen alaisuudessa. Henkilötietojen käsittelijällä on usein pääsy rekisterinpitäjän henkilötietoihin. Henkilötietojen käsittelijä voi olla esimerkiksi erilaisia palveluita, kuten IT-palveluita tuottava yritys.

1. Rekisterinpitäjä on vastuussa henkilötietojen käsittelystä

Rekisterinpitäjänä toimii se taho, joka määrittelee, mihin tarkoituksiin ja miten henkilötietoja käsitellään harrastustoiminnassa. Harrastustoiminnasta vastuussa oleva taho on lähtökohtaisesti henkilötietojen rekisterinpitäjä. Rekisterinpitäjän velvollisuus on varmistaa, että henkilötietojen käsittelyssä noudatetaan tietosuojalainsäädäntöä.

Rekisterinpitäjän määritelmä on toiminnallinen: sillä pyritään kohdistamaan vastuu tietosuojasäännösten noudattamisesta sille taholle, joka käsittelyyn voi tosiasiallisesti vaikuttaa. Kun harrastustoiminnan järjestäjä käyttää ulkopuolisia palveluntarjoajia esimerkiksi harrastajien henkilötietojen hallintaan, IT-palveluntuottajan toimittamaa toiminnanohjausjärjestelmää tai tilitoimistoa kirjanpidon laatimiseen, on se itse näiden ulkopuolisten palveluntarjoajien käsittelemien henkilötietojen rekisterinpitäjä, koska se päättää, miten ja mihin tarkoituksiin henkilötietoja käsitellään. Ulkoinen palveluntarjoaja on tällöin henkilötietojen käsittelijä. Vaikka henkilötietojen käsittelijä käsittelee harrastustoiminnan järjestäjän henkilötietoja, on harrastustoiminnan järjestäjä rekisterinpitäjänä vastuussa henkilötietojen käsittelijän käsittelemistä henkilötiedoistaan.

Muista

Rekisterinpitäjä määrittelee, mihin tarkoituksiin ja miten henkilötietoja käsitellään.

Esimerkki

Voimisteluseura käsittelee toiminnassaan eri henkilöiden henkilötietoja. Se käsittelee harrastajien henkilötietoja harrastustoiminnan mahdollistamiseksi, seuran valmentajien henkilötietoja palkanmaksua varten, voimistelukilpailuun osallistuvien kilpailijoiden tietoja sekä seuran sponsorien edustajien henkilötietoja. Voimisteluseura käsittelee harrastajien henkilötietoja palveluntarjoaja Urheilujärjestelmät Oy:n SPAGAATTI-järjestelmässä.

Voimisteluseura arvioi, että seuran hallitus on seuran toiminnassa käsiteltävien henkilötietojen rekisterinpitäjä, koska seuran hallitus on vastuussa voimisteluseuran toiminnasta ja se on määritellyt edellä mainitut tarkoitukset ja keinot harrastustoiminnassa käsiteltäville henkilötiedoille. Seuran hallitus on rekisterinpitäjä myös SPAGAATTI-järjestelmässä käsiteltävien henkilötietojen osalta, vaikka Urheilujärjestelmät Oy tarjoaa järjestelmän voimisteluseuralle, koska hallitus on määritellyt muun muassa, miten tietoja käsitellään ja ketkä seuran työntekijät voivat käsitellä mitään tietoja järjestelmässä. Urheilujärjestelmät Oy toimii järjestelmässä olevien henkilötietojen käsittelijänä.

Tässä esimerkissä voimisteluseuran hallitus on rekisterinpitäjä

- määrittelee, miksi ja miten henkilötietoja käsitellään

Tässä esimerkissä Urheilujärjestelmät Oy on henkilötietojen käsittelijä

- käsittelee henkilötietoja rekisterinpitäjän lukuun ja sen ohjeiden mukaisesti

2. Henkilötietojen käsittelijä toimii rekisterinpitäjän lukuun

Rekisterinpitäjä ei välttämättä suorita kaikkea henkilötietojen käsittelyä itse, vaikka se määrittelee, mihin tarkoituksiin ja millä tavoilla henkilötietoja käsitellään. Henkilötietojen käsittelijäksi kutsutaan ihmistä tai organisaatiota, joka käsittelee henkilötietoja rekisterinpitäjän lukuun ja sen ohjeiden mukaisesti. Esimerkiksi jäsenrekisteriohjelmiston toimittaja toimii henkilötietojen käsittelijänä harrastustoiminnan järjestäjän lukuun.

Henkilötietojen käsittelijä voi olla esimerkiksi yritys, yksityinen elinkeinonharjoittaja, viranomainen tai yhdistys. Henkilötietojen käsittelijällä ei tarkoiteta rekisterinpitäjän alaisuudessa toimivia yksittäisiä työntekijöitä, jotka käsittelevät henkilötietoja osana työtehtäviään.

Henkilötietojen käsittelijöitä voivat olla esimerkiksi IT-palvelujentarjoajat, joilla on pääsy rekisterinpitäjän henkilötietoihin. Henkilötietojen käsittelijöiden tehtävät voivat olla tarkkaan rajattuja, kuten postin toimituksen ulkoistaminen. Tehtävät voivat olla myös laajoja, ja niihin voi liittyä tietyn palvelun hallinta toisen organisaation puolesta tai esimerkiksi työntekijöiden palkanmaksu.

Henkilötietojen käsittelijä voi käsitellä henkilötietoja vain rekisterinpitäjän määrittelemiin tarkoituksiin. Se ei voi ryhtyä käsittelemään näitä tietoja omiin tarkoituksiinsa.

Harrastustoiminnan järjestäjän on tärkeää tunnistaa, mitkä tahot ovat sen henkilötietojen käsittelijöitä ja varmistaa, että niiden kanssa on tehty sopimus henkilötietojen käsittelystä. Kohdassa ”Sovi henkilötietojen käsittelystä” sivulla 42 voit lukea tarkemmin, mitä henkilötietojen käsittelystä tehtävän sopimuksen tulee sisältää.

Muista

Henkilötietojen käsittelijä käsittelee henkilötietoja rekisterinpitäjän lukuun ja sen ohjeiden mukaisesti.

Esimerkki

Jalkapalloseura on hankkinut harjoituksiin ilmoittautumista varten sovelluksen IT-toimittaja Kulmapotku Oy:ltä. Kulmapotku Oy:llä on pääsy sovelluksessa oleviin harrastajien ja valmentajien henkilötietoihin. Kulmapotku Oy tuottaa ilmoittautumispalvelua sovelluksessa ja käsittelee jalkapalloseuran henkilötietoja seuran puolesta ja sen ohjeiden mukaisesti. Kulmapotku Oy on siis ilmoittautumissovelluksessa käsiteltävien jalkapalloseuran henkilötietojen käsitteijä ja jalkapalloseura rekisterinpitäjä.

Mitä periaatteita henkilötietojen käsittelyssä tulee noudattaa?

Tietosuojaperiaatteet ovat yleisiä henkilötietojen käsittelyä koskevia periaatteita ja käytäntöjä. Niiden tarkoitus on ohjata henkilötietojen käsittelyä.

Niiden mukaan henkilötietoja on:

1. käsiteltävä lainmukaisesti, asianmukaisesti ja läpinäkyvästi
2. kerättävä ja käsiteltävä tiettyä, nimenomaista ja laillista tarkoitusta varten
3. kerättävä vain tarpeellinen määrä henkilötietojen käsittelyn tarkoitukseen nähden
4. päivitettävä aina tarvittaessa: epätarkat ja virheelliset henkilötiedot on poistettava tai oikaistava viipymättä
5. säilytettävä muodossa, josta henkilö on tunnistettavissa ainoastaan niin kauan kuin on tarpeen
6. käsiteltävä luottamuksellisesti ja turvallisesti

Tietosuojaperiaatteita on noudatettava koko henkilötietojen käsittelyn elinkaaren ajan eli tietojen keräämisestä säilyttämiseen ja poistamiseen. Periaatteita on noudatettava aina, eikä niiden noudattamisesta voi poiketa edes henkilön suostumuksella.

1. Huomioi tietosuoja alusta lähtien ja kaikissa tilanteissa

Tietosuojan tulisi olla lähtökohta kaikessa henkilötietojen käsittelyssä harrastustoiminnassa, ja se tulisi huomioida automaattisesti aina, kun henkilötietojen käsittely aloitetaan tai sen tapoja muutetaan.

Tietosuojaperiaatteet on otettava tehokkaasti osaksi henkilötietojen käsittelyä sisältäviä toimintoja niiden kaikissa vaiheissa. Harrastustoiminnan järjestäjän on tehtävä tarvittavat toimenpiteet, joilla se voi varmistaa ja osoittaa, että tietosuojalainsäädäntöä noudatetaan. Toimenpiteet voivat olla esimerkiksi toimihenkilöiden koulutusta, ohjeita ja määräyksiä, tilavalvontaa, henkilötietojen käytön valvontaa, tietojärjestelmien tietoturvasta huolehtimista, tietojen salausta, teknisiä rajoituksia sekä tarkastus- ja valvontajärjestelmiä.

2. Henkilötietojen käsittelylle tarvitaan peruste

Henkilötietojen käsittelyn lainmukaisuuden vaatimus on yksi tietosuojaperiaatteista. Se tarkoittaa, että henkilötietojen käsittelylle on aina oltava laista löytyvä käsittelyperuste.

Henkilötietojen käsittelyperuste on valittava ennen käsittelyn aloittamista. Henkilötietoja voidaan käsitellä usealla eri käsittelyperusteella eli henkilötietojen käsittelyperusteita voi olla enemmänkin kuin yksi. Kun henkilötietojen käsittely sidotaan johonkin käsittelyperusteeseen, perustetta ei voi vaihtaa enää toiseen. Jos henkilötietojen käsittelylle ei ole lainmukaista käsittelyperustetta, on niiden käsittely lainvastaista. Käsittelyperuste vaikuttaa muun muassa siihen, mitä tietosuojaoikeuksia rekisteröidyllä on käytössään.

2.1. Henkilötietojen käsittelyperusteet

Henkilötietoja voi käsitellä lainmukaisesti seuraavilla perusteilla:

a. Rekisteröidyn suostumus

Henkilö voi antaa suostumuksensa siihen, että hänen henkilötietojaan käsitellään tiettyyn tarkoitukseen. Suostumuksen voi antaa kirjallisesti tai suullisesti tai jollakin muulla selkeällä toimella, kuten rastittamalla ruudun verkkosivulla. Suostumus on voitava peruuttaa yhtä helposti kuin sen on annettu. Lue lisää suostumuksesta kohdasta "Suostumus vaatii harrastajalta tahdonilmaisun" sivulla 18.

Esimerkki

Maalauskerhon ohjaaja pyytää kerhoon osallistujilta harrastajilta paperisella lomakkeella suostumuksen valokuvien ottamiseksi seuraavalla tapaamisella ja valokuvien käyttämiseen maalauskerhon toiminnasta kertomiseen sen verkkosivuilla.

b. Sopimus

Kun rekisteröity on osapuolena sopimuksessa, hänen henkilötietojaan saa käsitellä sopimuksen täytäntöön panemiseksi. Jos henkilö esimerkiksi tilaa urheiluseuralta fanihupparin, urheiluseura voi käsitellä hänen osoitetietojaan, jotta tuotteet saadaan toimitettua perille. On tärkeää määritellä sopimuksen tarkka sisältö ja tavoite, koska niiden pohjalta arvioidaan, onko tietojen käsittely tarpeen. Vain välttämättömiä henkilötietoja saa käsitellä.

c. Rekisterinpitäjän lakisääteisen velvoitteen noudattaminen

Rekisterinpitäjän lakisääteisten velvoitteiden noudattaminen voi edellyttää, että rekisterinpitäjä käsittelee henkilötietoja. Lakisääteinen velvoite voi koskea niin yksityisellä kuin julkisella sektorilla toimivaa rekisterinpitäjää. Lakisääteinen velvoite voi perustua vain EU-lainsäädäntöön tai kansalliseen lakiin.

Esimerkki

Harrastustoiminnan järjestäjä ilmoittaa työntekijänsä palkkatiedot veroviranomaiselle. Koska harrastustoiminnan järjestäjä on verolainsäädännön perusteella velvoitettu ilmoittamaan työntekijän palkkatiedot veroviranomaiselle, käsittelyperuste on rekisterinpitäjän lakisääteisen velvoitteen noudattaminen.

d. Rekisteröidyn tai toisen henkilön elintärkeiden etujen suojaaminen

Henkilötietojen käsittely on sallittua, kun se on tarpeen rekisteröidyn tai jonkun toisen henkilön elintärkeiden etujen suojaamiseksi. Tämä sopii käsittelyperusteeksi tilanteisiin, joissa on kysymys elämästä ja kuolemasta tai uhkista, jotka voisivat johtaa henkilön loukkaantumiseen tai olla muuten terveydelle vahingollisia. Henkilötietojen käsittely voi palvella elintärkeää etua esimerkiksi humanitaarisissa hätätilanteissa, kuten luonnonkatastrofeissa tai epidemioissa. Henkilötietojen käsittelyä voidaan tarvita muun muassa silloin, kun halutaan seurata epidemian leviämistä.

e. Yleistä etua koskevan tehtävän suorittaminen tai rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttäminen

Henkilötietoja saa käsitellä, kun yleinen etu tai rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttäminen sitä edellyttää. Tämä voi toimia käsittelyperusteena niin yksityisellä kuin julkisella sektorilla tilanteissa, joissa on kysymys EU:n tai valtion yleisestä edusta tai julkisesta vallasta. Yleistä etua koskeva tehtävä tai julkinen valta on täytynyt antaa lailla tai muilla oikeudellisilla säännöksillä. Yleisen edun mukaista käsittelyä voi esimerkiksi olla henkilötietojen käsittely tieteellisen tai historiallisen tutkimuksen tai tilastoinnin tarkoituksia varten.

f. Oikeutettu etu

Henkilötietojen käsittely on sallittua silloin, kun se on tarpeen rekisterinpitäjän tai kolmannen osapuolen oikeutettujen etujen toteuttamiseksi. Se, milloin etu voidaan katsoa oikeutetuksi, saadaan selville niin kutsutulla tasapainotestillä. Siinä

rekisterinpitäjän tai kolmannen osapuolen intressiä punnitaan rekisteröidyn intressejä ja perusoikeuksia vasten. Oikeutettu etu voi olla olemassa esimerkiksi silloin, kun rekisteröity on rekisterinpitäjän asiakas tai alainen.

Millä perusteella harrastustoiminnan järjestäjä voi käsitellä henkilötietoja?

Harrastustoiminnassa henkilötietojen käsittelyperuste voi olla esimerkiksi rekisteröidyn suostumus, lakisääteinen velvoite tai rekisterinpitäjän oikeutettu etu.

Muista

Varmista, että henkilötietojen käsittelyyn on aina vähintään yksi kuudesta käsittelyperusteesta. Huomioi, että henkilötietojen käsittelyn eri tarkoituksiin voi olla eri käsittelyperusteet.

2.2. Suostumus vaatii harrastajalta tahdonilmaisun

Suostumus on yksi mahdollinen peruste henkilötietojen käsittelylle. Jotta suostumus on pätevä, sen on oltava:

- yksilöity
- tietoinen
- aidosti vapaaehtoinen ja
- yksiselitteinen tahdonilmaisus.

Rekisteröity voi antaa suostumuksen ennalta määriteltyyn, nimenomaiseen ja lailliseen henkilötietojen käsittelytarkoitukseen. Jos henkilötietojen käsittelyn tarkoitus muuttuu, rekisterinpitäjän on pyydettävä uusi suostumus ennen käsittelyn aloittamista.

Yksilöity suostumus tarkoittaa sitä, että suostumusta pyydetäessä on yksilöitävä käyttötarkoitus, johon tietoja kerätään. Eri käyttötarkoituksia varten on siis pyydettävä erilliset suostumukset, eikä rekisteröidyltä voi pyytää etukäteen suostumusta kaikenlaiseen henkilötietojen käsittelyyn erittelemättä tarkemmin, mihin suostumusta pyydetään.

Suostumuksen tulee myös olla aidosti vapaaehtoinen. Rekisteröidyllä on siis oltava aito mahdollisuus kieltäytyä antamasta suostumusta ja suostumus on myös pystyttävä peruuttamaan myöhemmin ilman haitallisia seurauksia. Suostumus ei ole aidosti vapaaehtoinen, jos rekisteröity on heikommassa asemassa suhteessa rekisterinpitäjään. Rekisteröity voi olla heikommassa asemassa esimerkiksi silloin, jos rekisterinpitäjä on rekisteröidyn työnantaja.

Suostumuksen tulee myös olla yksiselitteinen ja selkeä, joten esimerkiksi vaikeneminen, jonkin asian tekemättä jättäminen tai valmiiksi rastitettu ruutu lomakkeessa eivät ole osoitus henkilön suostumuksesta.

Esimerkiksi lapsen ilmoittautuessa urheiluharrastukseen sähköisellä lomakkeella, ei lomakkeessa voi olla oletusarvoisesti merkittynä kohtaa, jossa pyydetään suostumusta joukkuekuvien julkaisemiseen seuran verkkosivuilla tai ilmoitetaan vain, että liittymällä urheilujoukkueeseen, antaa automaattisesti suostumuksen valokuvien julkaisuun.

Esimerkki

Urheiluseura aloittaa kokeilun ja tarjoaa koripallojoukkueelle käytettäväksi älykelloja. Urheiluseuran tarkoituksena on seurata urheilijoiden palautumista. Seura pyytää urheilijoilta suostumuslomakkeella suostumuksen älykellojen käyttämiseen ja sen kautta saatavien tietojen käsittelyyn. Lomakkeella todetaan, että jos urheilija ei anna suostumusta älykellon käyttöön, hän joutuu harjoittelemaan toisen joukkueen kanssa älykellojen kokeilujakson ajan, eikä saa osallistua oman joukkueensa harjoituksiin.

Yksittäinen urheilija ei välttämättä haluaisi osallistua kokeiluun, mutta kokee painetta osallistua, koska haluaa osallistua oman joukkueensa harjoituksiin ja voi ajatella, että osallistumatta jättämisellä voi olla haitallisia vaikutuksia urheiluseuran tekemään kokeiluun. Tällöin urheilijan antama suostumus ei ole vapaaehtoisesti annettu, eikä täytä suostumukselle asetettuja vaatimuksia.

2.3. Suostumus alaikäiseltä

LAPSEN TIEDOT

Kun suostumusta pyydetään alaikäiseltä, tulee huomioida alaikäisen erityisasema. Suostumusta pyytäessään rekisterinpitäjän tulisi esimerkiksi ottaa huomioon, pystyykö alaikäinen harrastaja ymmärtämään henkilötietojensa käsittelyn vaikutukset sekä alaikäisen harrastajan usein alisteinen asema rekisterinpitäjään nähden. Jos suostumusta pyydetään lapselta, tulee kiinnittää erityistä huomiota selkeään ja yksinkertaiseen kieleen.

TIETOSUOJAVALTUUTETUN
TOIMISTO

TIEKE

Euroopan unionin
rahoittama

Kun kyse on esimerkiksi sosiaalisen median ja muiden sovellusten tarjoamisesta suoraan lapselle, vähintään 13-vuotias lapsi voi antaa suostumuksen henkilötietojensa käsittelyyn. Jos lapsi on alle 13-vuotias, tarvitaan lapsen huoltajan suostumus tai valtuutus henkilötietojen käsittelyyn. Muuten suostumuksen pyytämiseen lapselta ei ole ikärajaa, vaan suostumuksen pyytäjän tulee arvioida tapauskohtaisesti lapsen kykyä antaa suostumus siihen tarkoitukseen, johon sitä kulloinkin pyydetään.

Kun suostumus pyydetään suoraan lapselta, suostumus on pyydettävä sellaisella tavalla ja tilanteessa, jossa lapsi kokee voivansa myös kieltäytyä, eikä hänen tarvitse pelätä seurauksia, kuten epäsuosioon joutumista.

Jos suostumus pyydetään alaikäisen huoltajalta, on huomioitava, kuka lapsen huoltajista voi suostumuksen pätevästi antaa. Lähtökohtaisesti lasta edustaa lapsen huoltaja. Kaikissa tilanteissa lapsen vanhempi ei ole lapsen huoltaja. Jos lapsen vanhempi ei ole lapsen huoltaja, ei vanhemmalla ole välttämättä kaikissa tilanteissa oikeutta edustaa lasta tai tiedonsaantioikeutta lapsen tietoihin.

3. Käytä henkilötietoja vain suunniteltuihin tarkoituksiin

Käyttötarkoitussidonnaisuuden periaate tarkoittaa sitä, että henkilötietoja saa kerätä vain tiettyä, etukäteen suunniteltua tarkoitusta varten. Henkilötietojen käsittelyn tarkoitus on määritettävä selkeästi etukäteen. Tietoja ei myöskään saa myöhemmin käsitellä alkuperäisten tarkoitusten kanssa yhteensopimattomalla tavalla.

Henkilötietojen käsittelyn tarkoitus on kerrottava rekisteröidyille. Tietojen käyttötarkoitus on myös dokumentoitava eli kirjattava ylös. Se, että henkilötietoja käsitellään vain tiettyyn tarkoitukseen, on keskeistä luottamuksen ylläpitämisessä. Käyttötarkoituksen määrittäminen auttaa rekisteröityä:

- ymmärtämään, mihin hänen tietojansa tarvitaan
- arvioimaan, onko käyttötarkoitus asianmukainen
- päättämään, haluaako hän vaikuttaa henkilötietojensa käsittelyyn käyttämällä tietosuojaoikeuksiaan (lue lisää tietosuojaoikeuksista osiosta ”Mitä velvoitteita harrastustoimijalle kuuluu henkilötietojen käsittelyssä?” sivulla 37).

Esimerkki

Tanssikoulu on määritellyt käsittelevänsä toiminnassaan henkilötietoja seuraaviin tarkoituksiin: yhdistyksen jäsenluettelo, tanssituntien järjestäminen, toiminnasta viestiminen, jäsenmaksujen kerääminen, uutiskirjeen toimittaminen ja palkanmaksu.

Henkilötietoja voidaan käsitellä uuteen, alkuperäisestä käyttötarkoituksesta poikkeavaan käyttötarkoitukseen, kun suunniteltu käyttötarkoitus noudattaa tietosuojasäännöksiä ja

- uuteen käyttötarkoitukseen saadaan rekisteröidyn suostumus ennen käsittelyn aloittamista, tai
- käsittelylle on selkeä laissa oleva käsittelyperuste.

Kun rekisterinpitäjä aikoo käsitellä henkilötietoja muuhun kuin alkuperäiseen tarkoitukseen, asiasta on ilmoitettava rekisteröidylle ennen käsittelyn aloittamista. Rekisterinpitäjän on kerrottava uudesta käyttötarkoituksesta, rekisteröidyn oikeuksista ja kaikista muista tarpeellisista tiedoista, jollei sillä ole laissa säädettyä perustetta poiketa informointivelvoitteesta.

Muista

Määrittele henkilötietojen käsittelylle tietty tarkoitus ja käsittele henkilötietoja vain siihen tarkoitukseen. Jos aiot käyttää tietoja myös muihin tarkoituksiin, sinun on ilmoitettava rekisteröidylle käyttötarkoituksen muutoksesta ennen kuin aloitat tietojen käsittelyn.

4. Kerro henkilötietojen käsittelystä läpinäkyvästi

Henkilötietojen käsittelyn läpinäkyvyys tarkoittaa sitä, että rekisterinpitäjän on kerrottava rekisteröidylle avoimesti, miten se käsittelee näiden henkilötietoja. Rekisterinpitäjän on annettava rekisteröidylle kaikki henkilötietojen käsittelyä koskevat tiedot tiiviissä, helposti ymmärrettävässä ja selkeässä muodossa. Annettaville tiedoille ei ole säädetty tiettyjä muotovaatimuksia.

Esimerkki

Sähköisen ilmoittautumislomakkeen yhteydessä musiikkikerho kertoo ilmoittautumislomakkeella olevan selosteen muodossa kerhoon liittyvälle harrastajalle siitä, miten ja miksi se käsittelee harrastajan henkilötietoja.

Jos henkilötiedot kerätään henkilöltä itseltään, rekisterinpitäjän tulisi kertoa tälle henkilötietojen käsittelystä silloin, kun tiedot kerätään. Kun henkilötiedot kerätään muualta kuin henkilöltä itseltään, pitää käsittelystä kertoa kohtuullisessa ajassa, viimeistään kuukauden kuluttua tietojen saamisesta.

Kun tietoja, joita käytetään viestimiseen henkilön kanssa, saadaan muualta kuin häneltä itseltään, tulee henkilöä informoida viimeistään, kun häneen ollaan yhteydessä ensimmäisen kerran. Kun tietoja, joita on tarkoitus luovuttaa toiselle vastaanottajalle, saadaan muualta kuin henkilöltä itseltään, tulee häntä informoida viimeistään silloin, kun tietoja luovutetaan ensimmäisen kerran.

Esimerkki

Urheiluseura on laatinut tekemästään henkilötietojen käsittelystä tietosuojaselosteen, joka jaetaan uusille harrastajille heidän aloittaessaan harrastuksessa. Tietosuojaselosteessa kerrotaan, millä perusteella ja mihin tarkoitukseen urheiluseura käsittelee harrastajien henkilötietoja, mitä henkilötietoja ja miten kauan niitä käsitellään sekä mitä tietosuojaoikeuksia harrastajilla on.

Milloin harrastajille tulee kertoa harrastustoiminnan järjestäjän tekemästä henkilötietojen käsittelystä?

Kun harrastajan henkilötietoja aletaan käsittelemään, hänelle pitää lähtökohtaisesti kertoa asiasta. Tämä voidaan toteuttaa esimerkiksi tietosuojaselosteella harrastustoiminnan järjestäjän verkkosivuilla, jokaiselle harrastajalle lähetettävällä informointikirjeellä tai ilmoittautumisen yhteydessä ilmoittautumislomakkeella. Sopiva tapa riippuu siitä, miten henkilötietoja käsitellään.

Harrastustoiminnan järjestäjä voi myös tiedottaa henkilötietojen käsittelystä harrastajille ja heidän huoltajilleen säännöllisesti tietyin väliajoin, erityisesti jos henkilötietojen käsittelyyn tulee muutoksia.

Kun käsitellään lasten henkilötietoja, rekisterinpitäjän tulisi varmistaa, että siitä kerrotaan lapsille ymmärrettävällä kielellä ja tyyllillä. On siis tärkeää, että henkilötietojen käsittelystä kerrotaan kohderyhmälle sopivalla tavalla.

Lue lisää: [Rekisteröidyn informointi](#) | [Tietosuojavaltuutetun toimisto](#).²

Muista

Kerro harrastustoiminnassa mukana oleville tahoille (mm. harrastajille, työntekijöille, ohjaajille, valmentajille, huoltajille, sidosryhmän edustajille) heidän henkilötietojensa käsittelystä. Huomioi erityisesti lapsille annettavan tiedon ymmärrettävyys.

² <https://tietosuoja.fi/rekisteroidyn-informointi>

Esimerkki

Jääkiekkoukkue osallistuu seuransa järjestämälle taitoleirille. Leiri-ilmoittautumisen yhteydessä jääkiekkoseura kertoo, miten joukkueen ilmoittautumisen yhteydessä kerättäviä henkilötietoja käsitellään jääkiekkoseurassa. Seura kertoo, mitä henkilötietoja leiri-ilmoittautumisen yhteydessä kerätään ja käsitellään (esimerkiksi jokaisen joukkuelaisen nimi, yhteystiedot, leirimajoitusta ja ruokailua varten tarvittavat tiedot). Seura ilmoittaa lisäksi, mitä tarkoitusta varten kyseisiä tietoja käsitellään (esimerkiksi taitoleirin järjestämiseksi ja koordinoimiseksi), mikä on leiri-ilmoittautumisen yhteydessä kerättävien tietojen käsittelyperuste sekä, miten kauan se säilyttää leiri-ilmoittautumisen yhteydessä kerättyjä tietoja. Lisäksi jääkiekkoseura kertoo, miten harrastajan tulee toimia, jos hän haluaa käyttää tietosuojaoikeuksiaan (esimerkiksi olemalla yhteydessä joukkueen valmentajaan tai seuran tietosuojasähköpostiin).

5. Käsittele vain tarpeellisia henkilötietoja

Henkilötietojen minimointi on yksi tietosuojaperiaatteista. Tietojen minimointi tarkoittaa sitä, ettei henkilötietoja saa käsitellä enempää kuin on tarpeen ja tarve henkilötiedoille on pystyttävä perustelemaan. Henkilötietojen minimointi tulee huomioida harrastustoiminnan kaikilla osa-alueilla alusta alkaen.

Henkilötietojen minimointi tulee huomioida jo, kun tietoja kerätään: harrastajista, heidän huoltajistaan tai muistakaan harrastustoimintaan osallistuvasta henkilöstä ei saa kerätä sellaisia tietoja, joita ei tarvita harrastustoiminnan toteuttamiseksi. Jotta henkilötietoja kerätään vain tarpeeseen, tulee rekisterinpitäjän arvioida jokaisen tilanteen yhteydessä, mihin tarkoitukseen tietoja kerätään ja mitkä tiedot ovat tarpeellisia sitä varten. Myös henkilötietojen säilytystä on rajoitettava: henkilötietoja, joita ei enää tarvita, ei saa säilyttää turhaan.

Myös tietojen julkaisussa on varmistettava, ettei esimerkiksi verkkosivuilla julkaista tietoja, joita ei ole tarpeen julkaista suurelle joukolla, ja ettei sosiaalisessa mediassa julkaista tarpeettoman yksityiskohtaisia tietoja harrastajista. Kun tietoja julkaistaan verkossa, sosiaalisessa mediassa ja pikaviestintäsovelluksissa, kannattaa huomioida, ettei rekisterinpitäjä pysty välttämättä hallitsemaan sitä, mitä henkilötiedoille tehdään verkossa julkaisemisen jälkeen. Henkilötietojen rajaaminen vain oikeasti tarpeellisiin estää osaltaan henkilötietojen hallitsemattoman leviämisen ja mahdollisen väärinkäytön.

Muista

Minimoi harrastustoiminnassa käsiteltäviä henkilötietoja niin, että mietit tarkasti, onko henkilötietoja pakko käsitellä, ja mitkä henkilötiedot ovat tarpeellisia tiettyyn käyttötarkoitukseen.

Esimerkki

Urheiluseura järjestää syyskauden aloitustapahtuman harjoitushallillaan. Urheiluseura pyytää tapahtumaan osallistuvia henkilöitä ilmoittautumaan tapahtumaan, jotta osaa varata oikean määrän tuotelahjoja osallistujille. Urheiluseura pyytää ilmoittamaan ilmoittautumislomakkeessa ainoastaan sen, onko henkilö tulossa tapahtumaan, koska ei tarvitse tietoa osallistujan nimestä tai muista yhteystiedoista tuotelahjojen hankkimista varten.

Miten harrastustoiminnan järjestäjä voi esimerkiksi huomioida henkilötietojen minimointivaatimuksen?

Ennen kuin henkilötietoja aletaan käsitellä, on tunnistettava, onko tähän tarkoitukseen ylipäättään tarpeen käsitellä henkilötietoja. Jos henkilötietojen käsittely on tarpeellista, on arvioitava, mitkä tiedot ovat tarpeellisia tähän tarkoitukseen.

Jos henkilötietoja sisältäviä listoja aiotaan julkaista verkossa tai paperisena ilmoitustaululla, on etukäteen arvioitava, onko listan julkaiseminen ylipäättään tarpeellista. Jos julkaiseminen on tarpeellista, on arvioitava, sisältääkö lista sellaisiakin henkilötietoja, joita ei olisi tarpeellista julkaista.

Esimerkki: Voimisteluseura lähettää satujumppaan lapsensa ilmoittaneelle huoltajalle sähköpostiviestin jumpparyhmään pääsystä. Seura ei julkaise satujumppaan lapsensa ilmoittaneiden nimiä verkkosivuillaan, koska se kertoo jumpparyhmään pääsystä jokaiselle henkilökohtaisesti sähköpostitse ja minimoi näin henkilötietojen julkaisemista verkkosivuillaan.

Järjestelmien käyttöoikeudet rajataan niin, että henkilötietoja käsittelevät vain sellaiset henkilöt, joiden kuuluu käsitellä niitä.

Vältetään käyttämästä yhteiskäyttöisiä tiedostopalveluita, joissa käsitellään esimerkiksi jalkapallojoukkueen pelaajien henkilötietoja laajamittaisesti ja joihin esimerkiksi koko joukkueen harrastajilla ja huoltajilla on pääsy.

Kun lähetetään sähköpostia suurella jakelulla, voidaan vastaanottajien sähköpostiosoitteet tietyissä tilanteissa merkitä piilokopio-kenttään, jolloin kaikkien vastaanottajien osoitteet eivät näy muille.

Henkilötietojen käsittelylle määritetään etukäteen paikat ja tavat, jolloin samoja tietoja ei käsitellä tarpeettomasti useassa eri paikassa.

6. Käsittele vain paikkansapitäviä henkilötietoja ja oikaise virheelliset tiedot

REKISTERÖITY

Vaatus henkilötietojen täsmällisyydestä tarkoittaa, että käsiteltävien henkilötietojen on oltava paikkansapitäviä ja ajan tasalla. Epätarkat ja virheelliset henkilötiedot on oikaistava tai poistettava viipymättä.

Rekisterinpitäjän tulee varmistua, että sen hallussa olevat henkilötiedot ovat täsmällisiä. Tietojen paikkansapitävyyden ja virheettömyyden varmistaminen on erityisen tärkeää, kun niiden perusteella tehdään henkilöön liittyviä päätöksiä. Virheelliset tiedot voivat aiheuttaa vakaviakin seurauksia. Harrastajan terveys voi esimerkiksi vaarantua, jos harrastustoiminnan järjestäjällä leiriruokailun yhteydessä tieto harrastajan omena-allergiasta, muttei tietoa pähkinäallergiasta.

Rekisterinpitäjällä on oltava käytössään menetelmiä, joilla se arvioi tietojen täsmällisyyttä ja oikeellisuutta säännöllisesti ja päivittää niitä tarpeen mukaan. Myös rekisteröidyllä on yleensä oikeus pyytää epätarkkojen tai virheellisten tietojen oikaisua ja pyytää tarpeettomien tietojen poistamista.

Kun rekisterinpitäjä saa henkilötietoja toiselta rekisterinpitäjältä, tiedon yhteyteen tulisi merkitä, mistä lähteestä tieto on peräisin. Tällöin tieto henkilötiedon virheellisyydestä saadaan tarvittaessa välitettyä myös alkuperäiselle rekisterinpitäjälle.

Korjaa muutokset henkilötietoihin kaikista paikoista, joissa niitä säilytetään tai käsitellään. Hyvä tapa huolehtia henkilötietojen paikkansapitävyydestä on, että harrastustoiminnan järjestäjä kerää tiedot harrastajalta itseltään ja pyytää häntä ilmoittamaan mahdollisista muutoksista.

Esimerkki

Käsityökerho pyytää kerhoon osallistuneita ilmoittamaan ohjaajalle, jos heidän yhteystietonsa tai muut tiedot muuttuvat.

Muista

Tarkasta säännöllisesti, että harrastajien henkilötiedot ovat oikein ja korjaa väärät tiedot kaikkialta. Pyydä harrastajia ilmoittamaan, jos heidän tietonsa muuttuvat.

TIETOSUOJAVALTUUTETUN
TOIMISTO

TIEKE

Euroopan unionin
rahoittama

7. Huolehdi henkilötietojen käsittelyn turvallisuudesta

TIETOTURVA-
LOUKKAUS

Harrastustoiminnan järjestäjän on huolehdittava tietojen suojaamisesta kaikissa käsittelyn vaiheissa aina tietojen keräämisestä ja niiden tuhoamiseen. Turvallinen käsittely edellyttää esimerkiksi, että rekisterinpitäjä pystyy takaamaan järjestelmien ja palveluiden jatkuvan luottamuksellisuuden, eheyden, käytettävyyden ja vikasietoisuuden sekä mahdollisuuden palauttaa tiedot nopeasti vikatilanteessa. Tietojen suojaamiseksi henkilötietojen käsittelyä on myös seurattava ja valvottava.

Riittävä tietoturvan taso riippuu käsiteltävän tiedon luonteesta ja tiedon määrästä: esimerkiksi arkaluontoista ja erityisiin henkilöryhmiin kuuluvaa tietoa on suojattava tehokkaammalla teknisellä suojauksella. Tietojen suuri määrä voi lisätä ulkopuolisten tahojen kiinnostusta tietoihin, jolloin tiedot on myös suojattava tehokkaammin. Henkilötietoja on suojattava kaikissa yhteyksissä koko niiden käsittelyn elinkaaren ajan, eli aina keräämisestä poistamiseen.

Tietoja on suojattava siltä, ettei ulkopuolinen pääsisi niihin käsiksi. Ulkopuolisia ovat kaikki, joilla ei ole perustetta tai oikeutta käsitellä henkilötietoja.

Sähköisissä järjestelmissä ulkopuolisten pääsy henkilötietoihin voidaan estää hallinnoimalla käyttöoikeuksia. Rekisterinpitäjän on huolehdittava, että henkilötietoja pääsevät käsittelemään vain sellaiset henkilöt, joilla on tehtäviensä perusteella oikeus käsitellä niitä. Huomioi, että tietojen katselu on myös käsittelyä. Hyvä huomioida lisäksi, että henkilön esimerkiksi vaihtaessa roolia yhdistyksessä, poistetaan hänen käyttöoikeutensa välittömästi sellaisista järjestelmistä, joihin hänellä ei ole enää oikeutta päästä.

Esimerkki

Urheiluseurassa jalkapallojoukkueen valmentajilla ja joukkueenjohtajalla on oikeus käsitellä joukkueensa urheilijoiden henkilötietoja, mutta heillä ei ole lähtökohtaisesti oikeutta käsitellä urheiluseuran muiden joukkueiden urheilijoiden henkilötietoja.

Järjestelmissä kannattaa käyttää henkilökohtaisia käyttäjätunnuksia, eikä yhteisten tunnusten käyttäminen ole suositeltavaa. Tällöin rekisterinpitäjä pystyy kontrolloimaan ja todentamaan myös jälkikäteen paremmin, kuka henkilötietoja käsittelee.

Kun rekisterinpitäjä ottaa käyttöön uuden järjestelmän tai sovelluksen, tulee niiden oletusasetukset tarkastaa ennen käyttöönottoa. Tietosuojan kannalta tulisi huomioida esimerkiksi, ettei henkilötietojen näkyminen kaikille käyttäjille ole oletusarvoisesti päällä.

Muista

Tarkista uusien järjestelmien ja sovellusten oletusasetukset, etteivät ne kerää tarpeettomia tietoja tai salli käyttäjien liian laajaa näkyvyyttä henkilötietoihin.

Mitä tarkoittaa tietoturva?

Tietoturva on yksi tietosuojan toteuttamisen keino. Sen tarkoitus on suojata tietoaineisto ja tietojärjestelmät. Tietoturva tarkoittaa muun muassa organisatorisia ja teknisiä toimenpiteitä, joilla varmistetaan tiedon luottamuksellisuus ja eheys, järjestelmien käytettävyys sekä rekisteröidyn oikeuksien toteutuminen.

Kenellä on oikeus käsitellä henkilötietoja?

Rekisterinpitäjän tulee määritellä, kenellä on asianmukainen peruste käsitellä henkilötietoja missäkin tilanteessa. Tämä on syytä myös dokumentoida. Asianmukainen peruste voi olla esimerkiksi työtehtävä tai yksittäisestä tilanteesta johtuva syy.

8. Määrittele henkilötietojen säilytysajat ja poista tarpeettomat tiedot

Henkilötietojen säilyttämisen rajoittaminen on yksi tietosuojaperiaatteista. Harrastustoiminnassa tulee huomioida myös henkilötietojen poistaminen, jotta henkilötietoja ei säilytetä turhaan. Lähtökohta on, että henkilötietoja säilytetään vain niin kauan kuin se on tarpeen.

Rekisterinpitäjän tulee tunnistaa, kuinka kauan erilaisia henkilötietoja on säilytettävä ja määrittää prosessi tietojen poistamiselle. Jos rekisterinpitäjä ei huolehdi tarpeettomien henkilötietojen poistamisesta, on riski, että tietoja säilytetään useita vuosia ilman lainmukaista käsittelyperustetta. Tällöin myös esimerkiksi tietovuodon sattuessa henkilötietoja saattaa päätyä ulkopuolisille enemmän kuin silloin, jos henkilötiedot olisi poistettu asianmukaisesti, kun niitä ei enää tarvita.

Henkilötietojen säilyttämisessä ja poistamisessa tulee huomioida, missä muodossa tietoja käsitellään. Harrastajille on kerrottava henkilötietojen säilytysajasta tai vähintään kriteereistä, joiden perusteella säilytysaika määritetään. Säilytysaikojen määrittäminen ja säilytyksen suunnittelu on osa harrastustoiminnan järjestäjän velvollisuutta osoittaa, että se noudattaa tietosuojasääntelyä.

8.1. Säilytysaika

Joillekin henkilötiedoille on määritelty säilytysaika lainsäädännössä, kuten työsuhteeseen tai kirjanpitoon liittyville tiedoille. Tällöin henkilötietoja säilytetään laissa määritelty aika ja ne poistetaan sen jälkeen.

Kaikentyypisille henkilötiedoille ei kuitenkaan ole määritelty tarkkaa säilytysaikaa esimerkiksi lainsäädännössä. Tällöin rekisterinpitäjän on itse määritettävä, kuinka kauan mitään henkilötietoja säilytetään. Lähtökohta säilytysajan määrittämisessä on, että henkilötietoja säilytetään vain niin kauan kuin se on tarpeen niiden käyttötarkoitusta varten. Tiedot täytyy poistaa, kun niiden käsittelylle ei enää ole perustetta, eikä niitä enää tarvita harrastustoiminnan järjestämisessä.

Erityisten henkilötietoryhmien, kuten terveystietojen säilyttämisessä on huomioitava tiedon arkaluonteisuus ja tiedon leviämisestä harrastajalle mahdollisesti aiheutuvat riskit. Erityisesti tämä tulee ottaa huomioon, kun kyse on alaikäisen lapsen terveystiedoista. Terveystietoja tulisi säilyttää niin, ettei sivullisilla ole pääsyä tietoihin, eikä tietoja saa luovuttaa laajemmalle joukolle kuin on tarpeellista.

Henkilötietojen säilytysajan määrittämisessä voi lähteä siitä, että rekisterinpitäjä käy ensin läpi käsittelemänsä eri henkilötiedot ja henkilötietotyypit ja tarkastelee, mihin käyttötarkoitukseen kutakin henkilötietoa missäkin yhteydessä tarvitaan. Tämän jälkeen rekisterinpitäjä voi määritellä kunkin henkilötiedon tai henkilötietotyypin säilytysajan niiden käyttötarkoituksen perusteella. Säilytysajan määrittämisessä on huomioitava esimerkiksi tilanteet, joissa harrastaja lopettaa harrastustoiminnan. Jotkin tiedot voidaan poistaa heti harrastajan lopettaessa harrastuksessa.

Esimerkki

Urheiluseura järjestää syyskauden aloitustapahtuman harjoitushallillaan. Urheiluseura pyytää tapahtumaan osallistuvia henkilöitä ilmoittautumaan tapahtumaan, jotta osaa varata oikean määrän seuran logolla varustettuja juomapulloja osallistujille.

Urheiluseura määrittelee ilmoittautumistietojen säilytysajan, sillä se on tietojen rekisterinpitäjä. Koska ilmoittautumistietojen käyttötarkoitus on juomapullojen oikean määrän varmistaminen, voidaan tiedot poistaa heti, kun tietoa ei enää tarvita eli kun juomapullot on tilattu.

8.2. Säilytyspaikka

Sähköisessä muodossa olevia henkilötietoja säilytetään erilaisissa järjestelmissä, kuten asianhallintajärjestelmissä, toiminnanohjausjärjestelmissä, sovelluksissa ja sähköisissä dokumenteissa. Sähköisessä henkilötietojen säilyttämisessä tulee varmistaa, että tietoihin on pääsy vain sellaisilla henkilöillä, joilla on oikeus käsitellä tietoja esimerkiksi työtehtävässään.

Paperilla olevat henkilötiedot tulee säilyttää sellaisessa paikassa, jossa niihin eivät pääse käsiksi sellaiset henkilöt, joilla ei ole oikeutta käsitellä niitä. Papereiden säilyttämiseen voi käyttää esimerkiksi lukollista kaappia, johon pääsevät vain henkilöt, joilla on oikeus käsitellä tietoja.

Huomioi myös henkilökunnan vaihdokset, jotta henkilöt, jotka eivät enää ole mukana toiminnassa, eivät käsittele tietoja perusteetta.

8.3. Poistaminen

Kun henkilötietojen säilytysaika on päättynyt, tulee henkilötiedot poistaa. Erityyppiset tiedot saatetaan poistaa eri tavoilla ja eri aikoihin riippuen henkilötietojen säilytysajasta.

Tiedot voidaan poistaa automaattisesti tai manuaalisesti riippuen niiden muodosta ja säilytyspaikasta. Huolehdi tietojen poistamisesta kaikista eri paikoista, joissa henkilötietoja käsitellään ja säilytetään: esimerkiksi verkkolevylle tallennetut henkilötiedot poistetaan myös ladatuista tiedostoista sekä sähköpostista. Muista poistaa myös varmuuskopiot.

Esimerkki

Yleisurheiluseura järjestää kaikille seuran urheilijoille pikkujoulut. Seura pyytää sähköisellä LOIKKA-kyselylomakkeella osallistujilta tiedot erityisruokavalioista ja allergioista. Juhlien jälkeen seura hävittää kaikki tiedot osallistujien erityisruokavalioista, koska tiedot kerättiin vain pikkujoulujen ruokailua varten, eikä niitä tarvita enää sen jälkeen. Seura varmistaa, ettei LOIKKA-kyselylomakkeen kautta kerättyjä henkilötietoja ole jäänyt LOIKKA-palveluun, muihin seuran käyttämiin tietojärjestelmiin tai paperilapuille.

Paperilla olevat henkilötiedot tulee tuhota asianmukaisesti niin, ettei tarpeettomia henkilötietoja unohdu esimerkiksi kansioihin tai kaappien perälle. Paperit voidaan tuhota esimerkiksi silppurilla tai hävittämällä tietosuojapaperille tarkoitettuun jäteastiaan.

Mitä pitää huomioida, kun lapsi lopettaa harrastuksen?

Tiedot poistetaan, kun niitä ei enää tarvita siihen tarkoitukseen, johon ne on kerätty. Harrastustoiminnan järjestäjällä voi olla esimerkiksi sovittu henkilö, jolle ilmoitetaan harrastuksen lopettamisesta, jolloin henkilö poistaa harrastajan tiedot etukäteen sovitulla tavalla.

Mitä pitää huomioida, kun harrastustoiminnassa mukana oleva henkilö, esim. valmentaja tai joukkueenjohtaja, lopettaa harrastuksessa toimimisen?

Valmentajan tai joukkueenjohtajan tulee varmistaa, ettei hänellä ole hallussaan harrastustoimintaan liittyviä henkilötietoja, kun hän lopettaa harrastuksessa toimimisen. Hänen on poistettava kaikki harrastustoimintaan liittyvät henkilötiedot esimerkiksi sähköpostistaan ja tuhottava henkilötietoja sisältävät paperit. Harrastustoiminnasta vastaavan henkilön on hyvä vaihtaa salasana sosiaalisen median tileille, joihin henkilöllä on ollut pääsy ja sopia siitä, kenelle henkilön hallussa olleet tiedot siirretään.

Rekisterinpitäjän vastuulla on, ettei henkilötietoja käsitellä tarpeettoman pitkään ja ohjeistaa tietojen asianmukaisesta poistamisesta niille, jotka käsittelevät henkilötietoja harrastustoiminnassa. Harrastustoiminnan järjestäjän on hyvä huomioida ohjeistuksen laatimisessa, että harrastustoiminnassa mukana olevien roolit saattavat muuttua nopeastikin. Lisäksi on tärkeää perehdyttää harrastustoiminnassa aloittavat uudet henkilöt, kuten valmentajat, ohjaajat, joukkueenjohtajat, rahastonhoitajat, vapaaehtoiset sekä huoltajat.

Muista

Rajoita henkilötietojen säilyttäminen minimiin: poista henkilötiedot välittömästi, kun niitä ei enää tarvita. Huomioi myös varmuuskopioiden poistaminen.

Esimerkki

Pesäpalloseura tarjoaa seuran joukkueenjohtajille joukkuekohtaiset sähköpostiosoitteet, joita joukkueenjohtajat voivat käyttää joukkueen asioiden hoitamiseen. Kun joukkueen joukkueenjohtaja vaihtuu, voidaan edellisen joukkueenjohtajan pääsy sähköpostiin evätä ja antaa seuraavalle joukkueenjohtajalle pääsy joukkueen sähköpostiin. Tällöin joukkueenjohtajien ei tarvitse käyttää henkilökohtaista sähköpostitiliään joukkueen asioiden hoitamiseen, ja joukkueenjohtajan tehtävän hoitamiseen tarkoitetut sähköpostiviestit ovat uuden joukkueenjohtajan saatavilla. Pesäpalloseura on ohjeistanut, että joukkueenjohtajat voivat käyttää sähköpostiosoitetta vain joukkueen asioiden hoitamiseen.

9. Osoita noudattavasi tietosuojalainsäädäntöä

Rekisterinpitäjän on pystyttävä osoittamaan, että se noudattaa tietosuojalainsäädäntöä. Tätä kutsutaan osoitusvelvollisuudeksi. Osoitusvelvollisuus tarkoittaa myös, että tehdyt toimenpiteet on kirjattava ylös eli dokumentoitava.

Rekisterinpitäjän on toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet osoitusvelvollisuuden vaatimusten täyttämiseksi. Tällaisia teknisiä ja organisatorisia toimenpiteitä on esimerkiksi henkilöiden kouluttaminen, annettavat ohjeet ja määräykset, tilavalvonta, henkilötietojen käytön valvonta, tietojärjestelmien tietoturva, tietojen salaus, tekniset rajoitukset sekä tarkastus- ja valvontajärjestelmät.

Osoitusvelvollisuuden laajuus riippuu muun muassa organisaation koosta, henkilötietojen määrästä ja siitä, millaisia henkilötietoja rekisterinpitäjä käsittelee. Rekisterinpitäjän on varmistettava jo henkilötietojen käsittelyn suunnitteluvaiheessa, että osoitusvelvollisuutta noudatetaan.

Osoitusvelvollisuuden tarkoituksena on näyttää, miten rekisterinpitäjä kunnioittaa niiden henkilöiden tietosuojaa, joiden tietoja se käsittelee. Velvollisuuden noudattaminen lisää luottamusta rekisterinpitäjään.

Muista

Dokumentoi tietosuojaprosessit ja -dokumentit, jotta voit osoittaa noudattavasi tietosuojalainsäädäntöä.

Dokumentaation ja toimenpiteiden riittävyyttä on arvioitava säännöllisesti esimerkiksi hallituksen kokousten yhteydessä vuosittain.

Mitä velvoitteita harrastustoimijalle kuuluu henkilötietojen käsittelyssä?

1. Toteuta harrastajan erilaiset tietosuojaoikeudet

REKISTERÖITY

REKISTERINPITÄJÄ

Tietosuojaoikeudet tarkoittavat niitä henkilötietojen käsittelyyn liittyviä oikeuksia, joita rekisteröidyillä on suhteessa siihen rekisterinpitäjään, joka käsittelee hänen henkilötietojaan. Kun harrastustoiminnan järjestäjä käsittelee rekisterinpitäjänä henkilötietoja, sen on huolehdittava rekisteröityjen tietosuojaoikeuksien toteuttamisesta. Tietosuojaoikeuksia ovat esimerkiksi harrastajan oikeus tutustua itseään koskeviin tietoihin ja oikaista virheelliset tiedot. Harrastustoiminnan järjestäjän on tehtävä oikeuksien käyttäminen helpoksi ja kerrottava harrastajille, miten he voivat käyttää tietosuojaoikeuksiaan.

Rekisteröidyillä on seuraavat tietosuojaoikeudet:

Oikeus saada läpinäkyvää tietoa henkilötietojensa käsittelystä

Esimerkki

Uintiseura kertoo harrastajilleen henkilötietojen käsittelystä seuran verkkosivuilla olevassa tietosuojaselosteessa.

Rekisteröidyille tulee antaa tiedot harrastustoimijan tekemästä henkilötietojen käsittelystä selkeästi ja ymmärrettävästi.

Oikeus tutustua itseään koskeviin tietoihin

Rekisteröidyillä on oikeus saada rekisterinpitäjältä vahvistus siitä, käsitteleekö tämä häntä koskevia henkilötietoja. Jos rekisteröidyn tietoja käsitellään, rekisterinpitäjän on toimitettava hänelle jäljennös käsiteltävistä henkilötiedoista.

TIETOSUOJAVALTUUTETUN
TOIMISTO

TIEKE

Euroopan unionin
rahoittama

Oikeus tietojen oikaisemiseen

Rekisteröidyllä on oikeus vaatia, että rekisterinpitäjä oikaisee häntä koskevat virheelliset henkilötiedot. Rekisteröidyllä on myös oikeus saada puutteelliset henkilötiedot täydennettyä.

Oikeus poistaa tiedot ja tulla unohdetuksi

Rekisteröidyllä on tietyissä tilanteissa oikeus saada rekisterinpitäjä poistamaan itseään koskevat tiedot viivytyksettä. Harrastajalla on joissakin tilanteissa oikeus saada tietonsa poistetuksi. Joskus harrastustoiminnan järjestäjällä voi kuitenkin olla oikeus säilyttää tiedot tai julkaista ne, vaikka jäsen onkin vaatinut tietojensa poistamista. Esimerkiksi, jos harrastustoiminnan järjestäjän on säilytettävä tietoja tietyn ajan noudattaakseen lakia.

Oikeus käsittelyn rajoittamiseen

Rekisteröity voi pyytää rekisterinpitäjää rajoittamaan häntä koskevien henkilötietojen käsittelyä. Tämä tarkoittaa, että rajoituksen alaisia henkilötietoja saa säilyttämisen lisäksi käsitellä vain rekisteröidyn suostumuksella, oikeudellisen vaateen yhteydessä, toisen henkilön oikeuksien suojaamiseksi tai tärkeän yleisen edun vuoksi.

Oikeus siirtää tiedot järjestelmästä toiseen

Rekisteröidyllä on oikeus saada rekisterinpitäjälle toimittamansa henkilötiedot jäsennellyssä, yleisesti käytetyssä ja koneellisesti luettavassa muodossa. Hänellä on halutessaan oikeus siirtää tiedot toiselle rekisterinpitäjälle. Tiedot on oikeus saada siirrettyä suoraan rekisterinpitäjältä toiselle, jos se on teknisesti mahdollista.

Oikeus vastustaa tietojen käsittelyä

Rekisteröidyllä on tietyissä tilanteissa oikeus vastustaa henkilötietojensa käsittelyä eli pyytää, että niitä ei käsiteltäisi ollenkaan. Kun tietoja käsitellään yleistä etua varten, rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttämiseksi tai rekisterinpitäjän tai kolmannen osapuolten oikeutettujen etujen toteuttamiseksi, rekisteröity voi vastustaa käsittelyä erityiseen henkilökohtaiseen tilanteeseensa liittyvällä perusteella.

Oikeus olla joutumatta automaattisen päätöksenteon kohteeksi

Rekisteröidyllä on oikeus vaatia, että häntä koskevat päätökset tekee ihminen.

Mitä pitää huomioida, kun rekisteröity haluaa käyttää tietosuojaoikeuksiaan?

Rekisterinpitäjän tulee pääsääntöisesti vastata pyyntöön kuukauden kuluessa pyynnön vastaanottamisesta. Vastauksessa on kerrottava, mihin toimenpiteisiin rekisterinpitäjä on pyynnön perusteella ryhtynyt.

Jos pyyntöjä on monta tai ne ovat monimutkaisia, rekisterinpitäjä voi ilmoittaa pyytäjälle, että se tarvitsee niiden käsittelyyn enemmän aikaa. Tällöin määräaika voidaan jatkaa enintään kahdella kuukaudella. Rekisterinpitäjän tulee ilmoittaa rekisteröidylle määräajan pidentämisestä kuukauden kuluessa pyynnön vastaanottamisesta.

Mitä pitää huomioida, jos rekisterinpitäjä kieltäytyy toteuttamasta pyyntöä?

Jos rekisterinpitäjä kieltäytyy rekisteröidyn pyynnöstä, sen on perusteltava kieltäytyminen ja ilmoitettava siitä viimeistään kuukauden kuluessa pyynnön vastaanottamisesta. Kieltäytymiselle on oltava lainmukainen peruste.

Rekisterinpitäjän on myös kerrottava rekisteröidylle mahdollisuudesta tehdä valitus tietosuojavaltuutetun toimistolle sekä käyttää muita oikeussuojakeinoja.

Harrastustoiminnan järjestäjän tai rekisteröityjen oikeuksien toteuttamisesta vastaavan henkilön yhteystiedot on oltava helposti löydettävissä. Yhteystiedoissa ei tarvitse olla tietyn henkilön nimeä, vaan yhteystietona voi olla esimerkiksi pelkkä sähköpostiosoite (esim. tietosuoja@urheiluseura.esim), johon rekisteröityjen pyynnöistä vastaavalla henkilöllä on pääsy.

Rekisteröidyn oikeuksien laajuus riippuu siitä, mitä käsittelyperustetta kulloinkin käytetään. Kun käsittelyperusteena on rekisterinpitäjän lakisääteinen velvoite, yleinen etu tai julkisen vallan käyttö, ovat rekisteröidyn oikeudet suppeammat kuin silloin, kun käsittelyperusteena on sopimus, suostumus tai rekisterinpitäjän oikeutettu etu.

Tietosuojaoikeudet eivät myöskään aina koske kaikkia henkilötietoja. Tämän vuoksi onkin tärkeää, että harrastustoiminnassa on pohdittu, miten rekisteröityjen oikeuksia ja pyyntöjä toteutetaan käytännössä.

Muista

Laadi prosessi rekisteröityjen oikeuksien toteuttamiselle: miten rekisteröidyt ottavat yhteyttä toteuttaakseen oikeuksiaan, kuka pyyntöihin vastaa, miten rekisteröity tunnistetaan ja miten pyynnöt käytännössä toteutetaan. Muista myös dokumentoida pyynnöt. Ota oikeuksien toteuttaminen huomioon myös, kun hankit uusia järjestelmiä.

Kun harrastustoiminnan järjestäjä käsittelee alaikäisen lapsen tai nuoren henkilötietoja, sen on huomioitava, että myös alaikäisen huoltajalla voi olla oikeus käyttää tietosuojaoikeuksia alaikäisen puolesta. Toisaalta alaikäisellä on oikeus omiin tietoihinsa, eikä tietoja saa aina luovuttaa huoltajalle.

2. Kuvaa harrastustoiminnan järjestäjän tekemää henkilötietojen käsittelyä selosteella käsittelytoimista

Seloste henkilötietojen käsittelytoimista on kirjallinen kuvaus organisaation tekemästä henkilötietojen käsittelystä. Sen laatiminen tekee harrastustoimijan tietosuojatyöstä järjestelmällisempää ja auttaa henkilötietojen käsittelyn dokumentoinnissa. Seloste käsittelytoimista on organisaation sisäinen asiakirja.

Seloste käsittelytoimista tulee laatia, jos:

- organisaatiossa on yli 250 työntekijää tai
- henkilötietojen käsittely ei ole satunnaista
- henkilötietojen käsittely aiheuttaa todennäköisesti riskin rekisteröidyn oikeuksille ja vapauksille taikka
- käsiteltävät henkilötiedot sisältävät erityisiä henkilötietoryhmiä.

Harrastustoiminnassa käsitellään usein ainakin harrastajien ja mahdollisten työntekijöiden henkilötietoja säännönmukaisesti. Tällöin nämä henkilötietojen käsittelytoimet on sisällytettävä selosteeseen.

Seloste toimii apuvälineenä henkilötietojen käsittelyn hahmottamisessa. Sitä voidaan hyödyntää myös osoittamaan, että henkilötietoja käsitellään tietosuojalainsäädännön mukaisesti. Seloste käsittelytoimista on eri dokumentti kuin rekisteröityjen informointina käytettävä esimerkiksi tietosuojaseloste. Selostetta ei ole tarkoitettu käytettäväksi suoraan rekisteröidyn informointiin, mutta sitä voidaan hyödyntää rekisteröidyille suunnatun tiedon tuottamisessa. Tietosuojavaltuutetun toimisto on laatinut mallin siitä, miten selosteen voi toteuttaa.

Lue lisää: [Seloste käsittelytoimista | Tietosuojavaltuutetun toimisto](#).³

Muista

Laadi harrastustoiminnan tarvittavista käsittelytoimista seloste käsittelytoimista.

³ <https://tietosuoja.fi/seloste-kasittelytoimista>

Mitä tietoja selosteessa käsittelytoimista tulee olla?

Selosteessa tulee olla seuraavat tiedot:

- rekisterinpitäjän ja mahdollisen yhteisrekisterinpitäjän, rekisterinpitäjän edustajan ja tietosuojavastaavan nimi ja yhteystiedot;
- käsittelyn tarkoitukset;
- kuvaus rekisteröityjen ryhmistä ja henkilötietoryhmistä;
- henkilötietojen vastaanottajien ryhmät, joille henkilötietoja on luovutettu tai luovutetaan, mukaan lukien kolmansissa maissa tai kansainvälisissä järjestöissä olevat vastaanottajat;
- tiedot henkilötietojen siirtämisestä kolmanteen maahan tai kansainväliselle järjestölle, mukaan lukien tieto siitä, mikä kolmas maa tai kansainvälinen järjestö on kyseessä, sekä asianmukaisia suojatoimia koskevat asiakirjat, jos kyseessä on yleisen tietosuojaa-asetuksen 49 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettu siirto;
- eri tietoryhmien poistamisen suunnitellut määräajat tai sen määrittämisen kriteerit;
- yleinen kuvaus asianmukaisista teknisistä ja organisatorisista toimenpiteistä, kuten henkilötietojen salauksista, kyvystä taata tietojärjestelmien luottamuksellisuus, käytettävyys ja vikasietoisuus sekä menettelyistä, joilla arvioidaan säännöllisesti teknisten ja organisatoristen toimenpiteiden tehokkuutta käsittelyn turvallisuuden varmistamiseksi.

3. Sovi henkilötietojen käsittelystä

Jos harrastustoiminnan järjestäjä käyttää henkilötietojen käsittelyyn ulkopuolista tahoa, sen on huolehdittava, että henkilötietojen käsittelystä laaditaan kirjallinen henkilötietojen käsittelysopimus. Sopimuksella varmistetaan, että henkilötietojen käsittelyä koskevat velvoitteet toteutetaan myös silloin, kun henkilötietojen käsittelijä käsittelee henkilötietoja harrastustoimijan lukuun.

Ennen sopimuksen laatimista on hyvä tunnistaa henkilötietojen käsittelyn roolit: mikä taho on rekisterinpitäjä ja mikä henkilötietojen käsittelijä, joka käsittelee henkilötietoja rekisterinpitäjän lukuun. Henkilötietojen käsittelijä voi esimerkiksi olla palkanlaskija, joka laskee ja maksaa harrastustoimijan työntekijöiden palkat. Harrastustoiminnan järjestäjä on tässä tilanteessa rekisterinpitäjä, sillä se määrittelee, keille palkkaa maksetaan ja millä perusteella.

Rekisterinpitäjä voi ulkoistaa henkilötietojen käsittelyä vain sellaisille käsittelijöille, joilla on käytössä riittävät suojaustoimet tietosuojan varmistamiseksi.

Esimerkki

Judoseuralla on käytössä ulkopuolisen IT-toimittajan toiminnanohjausjärjestelmä, jossa käsitellään seuran harrastajien henkilötietoja. IT-toimittaja on henkilötietojen käsittelijä järjestelmässä käsiteltävien harrastajien henkilötietojen osalta ja judoseura on rekisterinpitäjä. Seura tekee kirjallisen sopimuksen IT-toimittajan kanssa henkilötietojen käsittelystä toiminnanohjausjärjestelmässä, jotta se voi varmistua siitä, että IT-toimittaja noudattaa seuran tekemiä tietosuojalinjauksia ja henkilötietojen käsittelyyn liittyviä velvollisuuksia.

Sopimuksessa rekisterinpitäjä ja henkilötietojen käsittelijä sopivat, miten henkilötietojen käsittelijän tulee käsitellä ja suojata käsittelemänsä henkilötiedot. Sopimuksessa tulee määritellä muun muassa henkilötietojen käsittelyn kohde ja kesto, käsittelyn luonne ja tarkoitus, henkilötietojen tyyppi ja rekisteröityjen ryhmät sekä rekisterinpitäjän velvollisuudet ja oikeudet. Henkilötietojen käsittelijän on lisäksi varmistettava, että sen alaisuudessa toimivat henkilöt, joilla on pääsy henkilötietoihin, käsittelevät niitä vain rekisterinpitäjän ohjeiden mukaisesti.

Muista

Laadi henkilötietojen käsittelysopimukset ulkopuolisten palveluntarjoajien kanssa, kun ne käsittelevät henkilötietoja harrastustoimijan puolesta.

4. Arvioi henkilötietojen käsittelyn riskit ja vaikutukset

Harrastustoiminnan järjestäjän on arvioitava henkilötietojen käsittelyyn liittyviä riskejä aina, ennen kuin se ryhtyy käsittelemään henkilötietoja. Kun henkilötietojen käsittelyyn todennäköisesti liittyy korkea riski henkilöille, joiden tietoja käsitellään, on tehtävä tietosuojan vaikutustenarviointi. Tietosuojan vaikutustenarviointi auttaa tunnistamaan, arvioimaan ja hallitsemaan henkilötietojen käsittelyyn sisältyviä riskejä.

Vaikutustenarvioinnissa arvioidaan henkilötietojen käsittelystä aiheutuvia riskejä sekä tarvittavia toimenpiteitä, joilla riskeihin puututaan. Vaikutustenarviointi on tehtävä silloin, kun suunnitellaan henkilötietojen käsittelyä, joka todennäköisesti aiheuttaa korkean riskin henkilöiden oikeuksille ja vapauksille. Se on tarkoitettu jatkuvaksi riskien tunnistamisen ja hallitsemisen prosessiksi. Vaikutustenarviointi on tehtävä ennen käsittelyn aloittamista ja sitä on päivitettävä tarvittaessa.

Mitä tarkoitetaan riskillä?

Yleisessä tietosuoja-asetuksessa riskillä tarkoitetaan henkilötietojen käsittelystä rekisteröidylle mahdollisesti aiheutuvia fyysisiä, aineellisia tai aineettomia vahinkoja esimerkiksi silloin, kun käsittely saattaa johtaa syrjintään, identiteettivarkauteen tai petokseen, taloudellisiin menetyksiin, sosiaaliseen vahinkoon tai pseudonymisoinnin kumoutumiseen.

Tarvittavat suojaustoimenpiteet on suhteutettava henkilötietojen käsittelystä aiheutuvaan riskiin: mitä korkeampi käsittelyyn liittyvä riski on, sitä tehokkaampaa suojausta tarvitaan. Riski voi olla korkea, kun käsitellään esimerkiksi erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja, lasten tietoja tai laajaa joukkoa koskevaa ja suurta määrää henkilötietoja.

Riskin tasoa arvioidaan henkilötietojen käsittelyn luonteen, laajuuden, toistumisen, asiayhteyden ja tarkoitusten perusteella. Mitä laajamittaisempaa ja säännöllisempää käsittely on ja mitä arkaluonteisimmista henkilötiedoista on kyse, sitä korkeampi riski rekisteröidylle voi aiheutua. Jos yhdistys käsittelee laajamittaisesti arkaluontoisia tai erityisiin henkilötietoryhmiin sisältyviä tietoja, sen tulee laatia käsittelystä tietosuojan vaikutustenarviointi. Esimerkiksi harrastajien terveystietojen käsittelyä voi vaatia vaikutustenarvioinnin tekemisen.

Milloin tietosuojan vaikutustenarviointi tulee laatia?

Tietosuojan vaikutustenarviointi tulee laatia, kun suunniteltu henkilötietojen käsittely voi aiheuttaa korkean riskin ihmisten oikeuksille ja vapauksille. Tällainen tilanne on käsillä esimerkiksi silloin, kun henkilötietojen käsittelyssä käytetään uutta teknologiaa, erityisiä henkilötietoja käsitellään laajamittaisesti ja kun käsitellään haavoittuvassa asemassa olevien (esim. lapset, työntekijät, ikääntyneet) henkilötietoja.

Muista

Tunnista ja arvioi henkilötietojen käsittelystä rekisteröidyille aiheutuvat riskit. Laadi tietosuojan vaikutustenarviointi, kun riski on korkea.

Tietosuojavaltuutetun toimisto on laatinut ohjeen rekisterinpitäjien tueksi tietosuojan vaikutustenarvioinnin tekemistä varten ja yksinkertaisen Excel-kirjaamistyökalun, jota voi halutessaan käyttää vaikutustenarvioinnin tekemiseen.

Lue lisää: [Vaikutuksenarviointi | Tietosuojavaltuutetun toimisto](#).⁴

---

⁴<https://tietosuoja.fi/vaikutustenarviointi>

5. Ilmoita henkilötietojen tietoturvaloukkauksesta

Henkilötietojen tietoturvaloukkaus tapahtuu ajan myötä melkein jokaiselle, joka käsittelee henkilötietoja. Tämän vuoksi on tärkeää, että harrastustoiminnan järjestäjä on laatinut prosessin henkilötietojen tietoturvaloukkausten käsittelyyn. Sen on varmistettava, että kaikki henkilötietojen käsittelyyn osallistuvat osaavat tunnistaa tietoturvaloukkaustilanteet ja toimia niissä sovitusti. Tietoturvaloukkauksesta pitää tietyissä tilanteissa ilmoittaa tietosuojavaltuutetun toimistolle ja kohteeksi joutuneille henkilöille.

Henkilötietojen tietoturvaloukkauksesta voi seurata esimerkiksi identiteettivarkaus tai petos, maineen vahingoittuminen tai salassa pidettävien henkilötietojen paljastuminen.

Mikä on henkilötietojen tietoturvaloukkaus?

Henkilötietojen tietoturvaloukkauksella tarkoitetaan tapahtumaa, jonka seurauksena henkilötietoja tuhoutuu, häviää, muuttuu, henkilötietoja luovutetaan luvattomasti tai niihin pääsee käsiksi taho, jolla ei ole käsittelyoikeutta. Henkilötietojen tietoturvaloukkauksia voivat olla esimerkiksi

- hävinnyt tiedonsiirtoväline, kuten USB-tikku
- varastettu tietokone
- hakkerointi tai kyberhyökkäys
- haittaohjelmatartunta
- laskun postitus väärälle henkilölle
- henkilötietojen katselu oikeudetta

Henkilötietojen tietoturvaloukkauksesta voi seurata esimerkiksi identiteettivarkaus tai petos, maineen vahingoittuminen tai salassa pidettävien henkilötietojen paljastuminen.

Tärkeintä on, että henkilötietojen tietoturvaloukkauksen havaitsemisen jälkeen saadaan mahdollisimman nopeasti käynnistettyä toimenpiteet, joilla vahinkoa voidaan rajoittaa. Harrastustoiminnan järjestäjän kannattaa laatia prosessi henkilötietojen tietoturvaloukkausten käsittelyyn ja nimetä etukäteen henkilö (esimerkiksi tietosuojavastaava), jonka vastuulla loukkausten selvittäminen ja dokumentointi on.

Milloin henkilötietojen tietoturvaloukkauksesta tulee ilmoittaa valvontaviranomaiselle?

Jos henkilötietojen tietoturvaloukkauksesta aiheutuu riski rekisteröidyille, siitä on ilmoitettava tietosuojavaltuutetun toimistolle 72 tunnin kuluessa sen ilmitulosta. Ilmoituksen voi laatia tietosuojavaltuutetun toimiston ilmoituslomakkeella verkkosivujen kautta.

Milloin henkilötietojen tietoturvaloukkauksesta tulee ilmoittaa loukkauksen kohteena olevalle henkilölle?

Jos henkilötietojen tietoturvaloukkauksesta aiheutuu korkea riski rekisteröidyille, siitä on ilmoitettava myös loukkauksen kohteeksi joutuneelle, jotta tämä voi tehdä tarvittavia varotoimia ja varautua riskeihin, joita tietoturvaloukkaus hänelle aiheuttaa.

Tietyissä poikkeuksellisissa tilanteissa rekisterinpitäjän ei tarvitse ilmoittaa rekisteröidyille henkilötietojen tietoturvaloukkauksesta:

- rekisterinpitäjä on toteuttanut asianmukaiset tekniset ja organisatoriset suoja-toimenpiteet ja niitä on sovellettu henkilötietojen tietoturvaloukkauksen kohteena oleviin henkilötietoihin (erityisesti niitä, joiden avulla henkilötiedot muutetaan ulkopuolisille mahdolltomiksi ymmärtää, kuten salausta)
- rekisterinpitäjä on tehnyt jatkotoimenpiteitä, joilla varmistetaan, että rekisteröidyn oikeuksiin ja vapauksiin kohdistuva korkea riski ei enää todennäköisesti toteudu
- se vaatisi kohtuutonta vaivaa, koska ei esimerkiksi tiedetä, keitä rekisteröidyt ovat.

Jos rekisteröityihin ei voida ottaa yhteyttä henkilökohtaisesti, on käytettävä julkista tiedonantoa tai vastaavaa toimenpidettä, jolla rekisteröityjä informoidaan yhtä tehokkaalla tavalla.

Jos rekisterinpitäjä ei ole ilmoittanut henkilötietojen tietoturvaloukkauksesta rekisteröidyille, valvontaviranomainen voi vaatia ilmoituksen tekemistä.

Rekisterinpitäjällä on velvollisuus dokumentoida kaikki henkilötietojen tietoturvaloukkaukset, niiden vaikutukset sekä tehdyt korjaavat toimet. Tämä tarkoittaa sitä, että tietoturvaloukkaustilanteessa tulisi säilyttää esimerkiksi asiaan liittyvät sähköpostit ja muu yhteydenpito, ottaa talteen järjestelmän lokitiedot tapahtuman ajalta sekä kirjata ylös kaikki toimenpiteet ja henkilöt, joiden kanssa asiaa on hoidettu. On rekisterinpitäjän velvoite itse arvioida henkilötietojen tietoturvaloukkauksesta aiheutuvat seuraukset ja se, tuleeko tapahtuneesta ilmoittaa valvontaviranomaiselle ja rekisteröidyille.

Lue lisää: [Tietoturvaloukkaukset | Tietosuojavaltuutetun toimisto](#).⁵

Muista

Havaitse henkilötietojen tietoturvaloukkaukset, arvioi niistä aiheutuvat riskit rekisteröidyille ja tee tarvittaessa ilmoitukset valvontaviranomaiselle ja kohteeksi joutuneille henkilöille. Dokumentoi tapahtunut ja loukkauksen käsittelyn vaiheet.

Esimerkki

Tennisvalmentajat pitivät kuukausittaisen kokouksensa tennishallin kahviossa. Kahviossa ei ollut kokouksen aikana muita henkilöitä, mutta yhdeltä valmentajalta oli jäänyt epähuomiossa pelaajien terveystietoja sisältävä paperi kahvion pöydälle kokouksen päätyttyä. Kahviossa seuraavana päivänä tennisvuoronsa jälkeen istuskellut porukka löysi paperilapun ja vei sen kahvion myyjälle. Kahvion myyjä kertoi tapahtuneesta tennisseuran puheenjohtajalle.

Tennisseura arvioi, että rekisteröidyille eli pelaajille saattaa aiheutua tapahtuneesta korkea riski, koska kahvion pöydälle jäänyt paperi sisälsi pelaajien terveystietoja, eikä tennisseura tiedä, kuinka moni on voinut nähdä lapun. Tennisseura ilmoitti tapahtuneesta tietoturvaloukkauksesta tietosuojavaltuutetun toimistolle ja henkilöille, joiden tietoja paperi sisälsi.

⁵<https://tietosuoja.fi/tietoturvaloukkaukset>

Mitä tietoja valvontaviranomaiselle tulee antaa tietoturvaloukkauksesta?

Valvontaviranomaiselle tehtävän tietoturvaloukkausilmoituksen tulee sisältää vähintään seuraavat seikat:

1. kuvattava tapahtunut henkilötietojen tietoturvaloukkaus, mahdollisuuksien mukaan asianomaisten rekisteröityjen ryhmät ja arvioidut lukumäärät sekä henkilötietotyyppien ryhmät ja arvioidut lukumäärät
2. tietosuojavastaavan nimi ja yhteystiedot tai muu yhteyspiste, josta voi saada lisätietoa
3. kuvattava henkilötietojen tietoturvaloukkauksen todennäköiset seuraukset
4. kuvattava toimenpiteet, joita rekisterinpitäjä on toteuttanut tapahtuneen johdosta, tarvittaessa myös toimenpiteet mahdollisten haittavaikutuksien lieventämiseksi.

Jos edellä mainittuja tietoja ei ole mahdollista toimittaa samanaikaisesti, tiedot voidaan toimittaa vaiheittain ilman aiheetonta viivytystä.

Mitä tietoja rekisteröidyille tulee antaa tietoturvaloukkauksesta?

Loukkauksen kohteeksi joutuneelle henkilölle ilmoitetaan tapahtuneesta yksinkertaisella ja selkeällä kielellä seuraavat seikat:

1. mitä on tapahtunut
2. mitkä ovat tietoturvaloukkauksen todennäköiset seuraukset henkilöille
3. mihin toimenpiteisiin rekisterinpitäjä on ryhtynyt tietoturvaloukkauksen vuoksi ja mitä toimenpiteitä se on tehnyt mahdollisten haittavaikutusten lieventämiseksi
4. tietosuojavastaavan yhteystiedot tai muu yhteyspiste, josta voi saada lisätietoa.

6. Siirrä henkilötietoja EU:n ulkopuolelle vain, jos edellytykset täyttyvät

Kun henkilötietoja siirretään EU:n ja ETA-alueen ulkopuolelle kolmansiin maihin, tietosuojan taso ei välttämättä vastaa EU:n tietosuojavaatimuksia. Tämän vuoksi on olemassa tiettyjä edellytyksiä, joiden on täytyttävä, jos tietoja aiotaan siirtää Euroopan talousalueen ulkopuolelle.

Harrastustoiminnan järjestäjän on tunnistettava, siirretäänkö sen toiminnassa tietoja kolmansiin maihin. Henkilötietoja voi siirtyä esimerkiksi erilaisten järjestelmien ja sähköisten palvelujen kautta.

Euroopan talousalueeseen kuuluvat EU-maiden lisäksi Islanti, Liechtenstein ja Norja. Henkilötietoja saa siirtää näihin maihin samoilla perusteilla kuin Suomen sisällä. Kun henkilötietoja siirretään näiden maiden ulkopuolelle, voi siirrosta aiheutua riskejä henkilöille, joiden tietoja siirretään.

Jotta henkilötietoja voidaan siirtää, tulee molempien alla olevien edellytysten täytyä:

1. Henkilötietojen käsittelyn on oltava ylipäätään sallittua kyseisessä tilanteessa.
2. Henkilötietojen siirtoihin on käytettävä siirtooperustetta, jotka luetellaan yleisessä tietosuoja-asetuksessa. Lisäksi on arvioitava tapauskohtaisesti, tarvitaanko tietosuojan tason varmistamiseksi vielä täydentäviä suojaustoimia.

Kunkin siirtooperusteen käyttämiseen liittyy tiettyjä edellytyksiä. Harrastustoiminnan järjestäjän on arvioitava, mikä siirtooperusteista on sopiva. Jos minkään siirtooperusteen edellytykset eivät täyty, henkilötietoja ei voida siirtää.

Muista

Varmista, että henkilötietojen siirroissa ETA-alueen ulkopuolelle täytetään niille asetetut vaatimukset.

Mitä harrastustoiminnan järjestäjän tulee huomioida henkilötietojen siirrossa ETA-alueen ulkopuolelle?

1. Harrastustoiminnan järjestäjän on ensin selvittävä, siirtääkö se tai sen käyttämä henkilötietojen käsittelijä tai alikäsittelijä henkilötietoja ETA:n ulkopuolelle.
2. Jos henkilötietoja siirretään ETA:n ulkopuolelle, harrastustoiminnan järjestäjän on varmistettava, että henkilötietojen käsittely on sallittua kyseisessä tilanteessa ja henkilötietojen siirrolle on määritelty tietty siirtoeruste.
3. Tämän jälkeen on tarkistettava, taataanko siirrettäville henkilötiedoille kolmannen maan lainsäädännössä ja/tai käytännössä sellainen henkilötietojen suojan taso, joka vastaa EU:n vaatimuksia.
4. Jos käytetty siirtoeruste ei yksin takaa riittävää tietosuojan tasoa, sitä voidaan tietyissä tilanteissa täydentää erilaisilla suojatoimilla. Harrastustoiminnan järjestäjän on selvittävä, voidaanko tällaisia suojatoimia ottaa käyttöön.
5. Arvio henkilötietojen kansainvälisistä siirroista kannattaa dokumentoida.

Lue lisää: [Henkilötietojen siirrot Euroopan talousalueen ulkopuolelle | Tietosuojavaltuutetun toimisto.](#)⁶

⁶<https://tietosuoja.fi/henkilotietojen-siirrot-etan-ulkopuolelle>

7. Ohjeista ja kouluta harrastustoiminnassa mukana olevia tietosuojasta

Tietosuoja toteuttavat kaikki harrastustoiminnassa mukana olevat monenlaisissa arkisissa tilanteissa. Jokaisella harrastustoiminnassa mukana olevalla on tietosuojaan liittyviä vastuita. Harrastustoimijan tietosuoja on sillä tasolla, miten harrastustoiminnassa mukana olevat henkilöt sitä toteuttavat. Tietosuoja on pysyvä osa harrastustoiminnan jokapäiväistä työtä, eikä se ole kertaluonteinen harjoitus tai vain tiettyjen dokumenttien laatimista.

Henkilön, jolla on pääsy henkilötietoihin, tulee käsitellä niitä rekisterinpitäjän ohjeiden mukaisesti. Jotta jokainen henkilötietojen käsittelyyn osallistuva voisi toteuttaa tietosuoja harrastustoiminnassa oikein, on harrastustoiminnan järjestäjän varmistettava jokaisen osaaminen laatimalla ohjeita henkilötietojen käsittelystä ja/tai mahdollistamalla osallistuminen tietosuojakoulutukseen. Myös uuden henkilön perehdyttäminen tietosuoja-asioihin on tärkeää.

Tietosuojan käytännön toteuttamiseksi yhdistys voi laatia esimerkiksi eritasoisia tietosuojaohjeistuksia tai tarkistuslistoja eri roolien mukaan. Olennaista on korostaa huolellisuutta henkilötietojen käsittelyssä ja ohjeistaa, että henkilötietoja saa käsitellä vain harrastustoiminnan tarkoituksiin.

Henkilöitä on hyvä ohjeistaa esimerkiksi salassapidosta, jotta harrastustoiminnassa mukana olevat eivät luovuta tietoja oikeudettomasti ulkopuolisille. Vaitiolovelvollisuus jatkuu myös sen jälkeen, kun henkilö lopettaa harrastustoiminnassa toimisen. Rekisterinpitäjän on hyvä määritellä, mitä tarkoittaa ulkopuolinen henkilö tässä yhteydessä.

Esimerkki

Jääkiekkjoukkueen A urheilijoiden henkilötietoja ei lähtökohtaisesti saa luovuttaa toisen jääkiekkjoukkueen B:n joukkueenjohtajalle, jos tämä ei ole millään tavalla mukana jääkiekkjoukkueen A toiminnassa.

Harrastustoiminnassa mukana olevien on hyvä tiedostaa, missä roolissa hän käsittelee henkilötietoja missäkin tilanteessa. Jos henkilöllä on useita eri rooleja, tulee hänen tunnistaa, millä tavalla hän voi käsitellä mitään henkilötietoja kussakin roolissaan.

Muista

Ohjeista harrastustoiminnassa mukana olevia henkilötietoja käsitteleviä henkilöitä henkilötietojen käsittelystä.

Tietosuojavaltuutetun toimiston ja TIEKEN GDPR4CHLDRN-hankkeessa on laadittu tietosuojaosamista kartoittavia testejä yhdistyksissä hallinnoivassa roolissa toimiville sekä valmentajille ja ohjaajille. Testeillä voi kartoittaa perustason ymmärrystä tietosuojasta. Jos testissä pärjää riittävän hyvin, saa raportin mukana visuaalisen merkin osaamisestaan. Testejä voidaan käyttää yhdistysten uusien henkilöiden perehdytyksen tukena. Toiminnassa mukana olevia voidaan pyytää tekemään testi esimerkiksi vuoden välein ja tutustumaan testin raportin osoittamiin lisämateriaaleihin testin jälkeen.

Avaa osaamistestit: [Osaamistestit | Tietosuoja harrastuksissa](#).⁷

---

⁷<https://tietosuojaharrastuksissa.fi/materiaalipankki/osaamistestit/>

8. Hallitse henkilötietojen elinkaari suunnittelusta keräämiseen, säilytykseen ja poistamiseen

Henkilötietojen käsittelyn elinkaari alkaa henkilötietojen käsittelyn suunnittelusta ja päättyy henkilötietojen poistamiseen tai arkistointiin. Tietosuoja-asiat tulee ottaa huomioon elinkaaren jokaisessa vaiheessa.

Kun henkilötietojen käsittelyä suunnitellaan, määritellään ensin henkilötietojen käsittelyn oikeusperuste ja käyttötarkoitus. Samalla otetaan huomioon henkilötietojen käsittelyn periaatteet, rekisteröidyn informointi ja oikeuksien toteuttaminen, henkilötietojen suojaustoimenpiteet sekä laaditaan riskiarviointi ja tietosuojadokumentointi, kuten seloste käsittelytoimista ja sopimus henkilötietojen käsittelystä. Lisäksi määritellään tietojen käsittelyyn liittyvät roolit ja vastuut.

Kun henkilötietoja kerätään, tulee huomioida henkilötietojen minimointi sekä täsmällisyys. Henkilötietojen käytössä on tärkeää ottaa huomioon ainakin käyttötarkoitussidonnaisuus, käyttöoikeushallinta sekä tietojen luovuttamiseen liittyvät vaatimukset.

Henkilötietojen säilytyksessä on kiinnitettävä huomiota säilytyspaikkaan ja tarvittaviin teknisiin suojaustoimenpiteisiin. Kun henkilötietojen säilytysaika on päättynyt, henkilötiedot tulee poistaa turvallisesti ja säilytysaikoja noudattaen.

Harrastustoiminnassa henkilötietojen käsittelyyn voi olla hyödyllistä määritellä prosessit esimerkiksi näihin tilanteisiin:

- rekisteröityjen oikeuksien toteuttaminen
- tietoturvaloukkausten havaitseminen ja ilmoittaminen niistä valvontaviranomaiselle ja rekisteröidyille
- uusien hankintojen tekemisen yhteydessä tietosuojan vaikutustenarviointi ja henkilötietojen käsittelystä sopiminen
- henkilötietojen kerääminen: mitä tietoja kerätään, kuka kerää, missä säilytetään ja miten ja milloin poistetaan
- henkilötietojen poistaminen, kun henkilö lopettaa harrastustoiminnassa: mitä eri tahojen (valmentajan/ohjaajan, joukkueenjohtajan, seuran työntekijän) on huomioitava.

Esimerkki

Voimisteluseura on määritellyt prosessin henkilötietojen poistamiseen voimistelijan lopettaessa. Kun voimistelija ilmoittaa valmentajalle lopettavansa harrastuksessa, valmentaja ilmoittaa voimistelijan lopettamisesta seuran valmennuspäällikölle sekä joukkueen joukkueenjohtajalle. Joukkueenjohtaja ilmoittaa asiasta joukkueen rahastonhoitajalle. Seuran valmennuspäällikkö ilmoittaa asiasta seuran sihteerille.

Valmentaja, joukkueenjohtaja ja rahastonhoitaja poistavat tarvittavat tiedot voimistelijasta seuran antamien ohjeiden mukaisesti esimerkiksi sähköpostistaan ja paperilappusilta. Seuran valmennuspäällikkö ja sihteeri tekevät tarvittavat henkilötietojen poistot seuran toiminnanohjausjärjestelmästä ja ilmoittavat lajiliitolle, että voimistelija on lopettanut seurassa. Jotkut tiedot voimisteluseura joutuu säilyttämään lakisääteisen säilytysajan, eikä niitä voida poistaa heti.

Tietosuojan suppea muistilista harrastustoimijoiden hallituksille

1. Tunnista harrastustoiminnan järjestäjän oma rooli henkilötietojen käsittelyssä eri yhteyksissä.
2. Tunnista mitä henkilötietoja harrastustoiminnassa käsitellään, ketkä niitä käsittelevät ja mitkä ovat kunkin tahon roolit henkilötietojen käsittelyssä.
3. Määrittele henkilötietojen käsittelylle tarkoitus ja käsittele henkilötietoja vain näihin tarkoituksiin. Jos vaihdat käyttötarkoitusta, tulee rekisteröidyille ilmoittaa muutoksesta ennen käsittelyn aloittamista.
4. Määritä henkilötietojen käsittelyn perusteet henkilötietojen eri käyttötarkoituksissa.
5. Minimoi harrastustoiminnan yhteydessä käsiteltäviä henkilötietoja. Jos henkilötietoja on pakko käsitellä, mieti tarkasti, mitkä henkilötiedot ovat tarpeellisia mihinkin tarkoitukseen.
6. Tarkasta säännöllisesti, että harrastajien henkilötiedot ovat oikein ja korjaa väärät tiedot kaikkialta. Pyydä harrastajia ilmoittamaan, jos heidän tietonsa muuttuvat.
7. Kerro henkilötietojen käsittelystä eri tahoille (mm. harrastajille, työntekijöille, ohjaajille, valmentajille, huoltajille, sidosryhmän edustajille). Huomioi erityisesti lapsille annettavan tiedon ymmärrettävyys.
8. Rajoita henkilötietojen säilyttäminen minimiin: poista henkilötiedot välittömästi, kun niitä ei enää tarvita. Poista myös varmuuskopiot.
9. Laadi prosessi rekisteröityjen oikeuksien toteuttamiselle: miten rekisteröidyt ottavat yhteyttä, kuka pyyntöihin vastaa, miten rekisteröity tunnistetaan ja miten tietosuojaoikeudet käytännössä toteutetaan.
10. Havaitse henkilötietojen tietoturvaloukkaukset, arvioi niistä aiheutuvat riskit rekisteröidyille ja tee tarvittaessa ilmoitus valvontaviranomaiselle ja kohteeksi joutuneille henkilöille. Dokumentoi tapahtunut ja käsittelyn vaiheet
11. Laadi seloste henkilötietojen käsittelytoimista harrastustoiminnassa.
12. Laadi henkilötietojen käsittelysopimukset ulkopuolisten palveluntarjoajien kanssa, kun ne käsittelevät henkilötietoja harrastustoimijan puolesta.
13. Tunnista ja arvioi henkilötietojen käsittelystä rekisteröidyille aiheutuvat riskit. Laadi tietosuojan vaikutustenarviointi, kun riski on korkea
14. Ohjeista harrastustoiminnassa mukana olevia henkilötietojen käsittelystä.

Mitä on hyvä huomioida valokuvien ja videoiden julkaisemissa?

Harrastustoiminnassa saatetaan ottaa kuvia ja videoita lapsista. Valokuva tai video on henkilötieto, jos henkilö on tunnistettavissa siitä.

Harrastajien valokuvien käsittelylle ja julkaisemiselle esimerkiksi verkkosivuilla on oltava lainmukainen peruste. Harrastustoiminnan järjestäjä voi pyytää esimerkiksi suostumuksen valokuvien julkaisemiseen lapselta tai lapsen huoltajalta tilanteen mukaan. Jos suostumus pyydetään lapselta itseltään, on huomioitava lapsen ikä ja kyky arvioida antamansa suostumuksen merkitystä. Lue lisää suostumuksen pyytämisestä alaikäiseltä kohdasta ”Suostumus alaikäiseltä” sivulta 19.

On harrastustoiminnan järjestäjän vastuulla osoittaa, että suostumus on annettu. Suostumus on tämän vuoksi hyvä pyytää kirjallisesti.

Kaikilta kuvissa olevilta, tunnistettavilta henkilöiltä tulee olla suostumus kuvan julkaisemiseen. Jos suostumusta ei ole saatu kaikilta, ei kuvaa voi julkaista niin, että sellaiset henkilöt, jotka eivät ole antaneet suostumustaan, ovat siitä tunnistettavia.

Henkilöillä on oikeus perua antamansa suostumus kuvien julkaisemiseen. Jos henkilö peruuttaa suostumuksensa, tulee kuva lähtökohtaisesti poistaa tai muokata sitä niin, ettei henkilö ole siitä tunnistettava.

Suostumus valokuvien ja videoiden ottamiseen ja julkaisemiseen tulee voida antaa vapaaehtoisesti, joten suostumus tulee pyytää sellaisella tavalla ja sellaisessa tilanteessa, jossa harrastaja kokee voivansa myös kieltäytyä, eikä hänen tarvitse esimerkiksi pelätä joutuvansa epäsuosioon. Tämä on hyvä huomioida erityisesti silloin, jos suostumus pyydetään suoraan lapselta.

Valokuvien ja videoiden julkaisemisessa esimerkiksi sosiaalisessa mediassa tulee ottaa huomioon se, että sosiaalisen media alusta saattaa käyttää kuvia ja videoita myös omiin tarkoituksiinsa. Kuvissa tunnistettaville henkilöille on kerrottava tieto siitä, missä valokuva julkaistaan ja mitä julkaisemisesta voi seurata henkilölle (esimerkiksi valokuvien mahdollinen leviäminen tai käyttö toisiin tarkoituksiin).

Valokuvien ja videoiden ottamiseen ja julkaisemiseen on hyvä laatia ohje, jota kaikki harrastustoiminnassa mukana olevat toimivat noudattavat.

Milloin harrastustoiminnan järjestäjä voi julkaista lasten kuvia ja videoita esim. verkkosivuillaan?

Harrastustoiminnan järjestäjällä on oltava lainmukainen peruste julkaista harrastajien kuvia ja videoita. Harrastustoimijan on esimerkiksi pyydettävä suostumus lapselta tai lapsen huoltajalta valokuvien ja videoiden julkaisemiseen. Suostumuksen tulee olla yksilöity, joten suostumuksessa on tullut mainita se, että lapsesta otettuja kuvia julkaistaan harrastustoimijan verkkosivuilla.

Harrastustoiminnan järjestäjällä on oltava lainmukainen käsittelyperuste harrastajien henkilötietojen julkaisemiseen ja käsittelyyn myös sosiaalisen median palveluissa. Myös sosiaalisen median käyttöön kannattaa laatia ohje.

Mitä on hyvä huomioida terveystietojen käsittelyssä harrastustoiminnassa?

SENSITIIVINEN
DATA

Tiedot lapsen allergioista, sairauksista tai lääkityksistä voivat usein olla olennaisia tietoja, jotta lapsen terveys ja turvallisuus harrastustoiminnassa voidaan taata.

Terveystiedot kuuluvat erityisiin henkilötietoryhmiin, joiden käsittely on lähtökohtaisesti kiellettyä. Terveystietoa koskevien tietojen käsittely voi olla sallittua esimerkiksi suostumuksen perusteella. Jos terveystietoja kerätään lapsen tai lapsen edustajan suostumuksen perusteella, tulee tätä pyytää ilmoittamaan ainoastaan lapsen terveyden ja turvallisuuden kannalta tarpeelliset ja olennaiset terveystiedot.

Tietoja ei saa kerätä varmuuden vuoksi tai mahdollista tulevaa tarvetta varten. Esimerkiksi tietoa ruoka-aineallergioista ei voi kerätä, jos sille ei ole asianmukaista perustetta ja tarvetta juuri sillä hetkellä. Harrastustoiminnan järjestäjän on kyettävä osoittamaan, että lapsi tai lapsen edustaja on antanut nimenomaisen suostumuksen lapsen terveystietojen käsittelyyn.

Lue lisää suostumuksen antamisesta kohdasta ”Suostumus vaatii harrastajalta tahdonilmaisun” sivulta 18 ja kohdasta ”Suostumus alaikäiseltä” sivulta 19.

Esimerkki

Pesäpallojoukkueen valmentaja lähettää joukkueessa aloittaneen lapsen huoltajalle linkin lomakkeeseen, jossa tiedustellaan lapsen sairauksia tai lääkityksiä, joista valmentajan olisi tarpeellista olla tietoinen harjoituksissa lapsen terveyden ja turvallisuuden takaamiseksi. Pesäpalloseura on ohjeistanut valmentajia keräämään pelaajien mahdollisia terveystietoja kyseisellä lomakkeella, jotta lasten terveystietoja tiedustellaan seuran määrittelemällä tavalla ja tietoja pääsevät käsittelemään vain kunkin joukkueen valmentajat, joiden on tarpeellista käsitellä tietoja.

Lapsen huoltaja pääsee kirjautumaan lomakkeeseen kaksivaiheisella tunnistautumisella. Lomakkeessa pyydetään ilmoittamaan vain niistä sairauksista ja lääkityksistä, joista valmentajien on tarpeellista tietää lapsen terveyden ja turvallisuuden takaamiseksi harjoituksissa. Lomakkeessa pyydetään myös suostumus terveystietojen käsittelyyn ja kerrotaan, että suostumuksen voi peruuttaa milloin tahansa. Koska suostumus lapsen terveystietojen käsittelyyn pyydetään sähköisen lomakkeen yhteydessä, pystyy pesäpalloseura osoittamaan tarvittaessa jälkikäteen, että huoltaja on antanut suostumuksen lapsen terveystietojen käsittelyyn ja että heillä on käsittelyperuste kyseisten tietojen käsittelyyn.

Mitä on hyvä huomioida henkilötietojen luovuttamisessa harrastustoiminnassa?

Harrastustoiminnassa saattaa esiintyä tilanteita, joissa on tarve luovuttaa henkilötietoja harrastustoimijan ulkopuolisille tahoille. Henkilötietojen luovuttamisesta tulee ilmoittaa rekisteröidyille etukäteen ja kertoa, mitä heitä koskevia tietoja ulkopuolisille luovutetaan.

Henkilötietojen luovuttamiselle, kuten kaikelle muullekin käsittelylle, tulee aina olla lainmukainen peruste. Jos harrastustoiminnan järjestäjän oikeudesta luovuttaa rekisteröidyn tietoja muille ulkopuolisille tahoille ei ole säädetty laissa, harrastustoiminnan järjestäjän on pyydettävä rekisteröidyltä erikseen suostumus tietojen luovuttamiseen. Harrastustoiminnan järjestäjän on näissäkin tilanteissa kerrottava rekisteröidyille siitä, miten ja mihin hänen henkilötietojaan tullaan käyttämään. Harrastajille on annettava etukäteen tieto siitä, että tietoja annetaan ulkopuolisille tahoille.

On hyvä huomioida, että rekisteröityjen puhelinnumerot ja osoitteet voivat olla salaisia. Tällöin informointi henkilötietojen luovuttamisesta on erityisen tärkeää. Henkilöllä saattaa olla myös turvakielto tai hän ei muusta syystä halua, että hänen tietojaan jaetaan esimerkiksi muille harrastajille tai harrastustoiminnan järjestäjän yhteistyökumppaneille.

Voiko harrastustoiminnan järjestäjä julkaista yksittäisen harrastajan tuloksia esim. kilpailusta tai taitotapahtumasta?

Yksittäisen harrastajan kilpailu- tai taitotuloksen julkaisemisessa esimerkiksi harrastustoiminnan järjestäjän verkkosivuilla tulee ottaa huomioon rekisteröityjen informointi sekä oikeusperuste julkaisemiselle. Rekisterinpitäjän vastuulla on arvioida, onko julkaiseminen lainmukaista. Julkaisusta on joka tapauksessa kerrottava kilpailuun osallistujille.

Jos harrastustoiminnan järjestäjä julkaisee tulokset itse, sen on ensinnäkin arvioitava, mitä käsittelyn oikeusperustetta se käyttää julkaisemiseen. Julkaiseminen voi joissain tilanteissa tapahtua rekisterinpitäjän oikeutetun edun perusteella. Rekisteröidyllä on tällöin oikeus vastustaa henkilötietojen julkaisua. Rekisterinpitäjän on informoitava kilpailun osallistujaa siitä, että tiedot julkaistaan sekä oikeudesta vastustaa henkilötietojen käsittelyä.

Tulosten julkaisemisen oikeusperuste voisi olla on myös rekisteröidyn suostumus, jolloin harrastustoiminnan järjestäjä voisi pyytää kilpailijoilta erillisen suostumuksen henkilötietojen julkaisemiseen jo esimerkiksi kilpailuun ilmoittautumisvaiheessa. Rekisteröity voi peruuttaa suostumuksensa milloin vain, jolloin tiedot tulee poistaa.

Yhdistysten on arvioitava tapauskohtaisesti, voidaanko tiedot julkaista rekisterinpitäjän oikeutetun edun perusteella, vai tarvitaanko julkaisemiseen rekisteröidyn suostumus.

Jos harrastustoiminnan järjestäjä luovuttaa rekisteröityjen henkilötietoja kaupallisiin tarkoituksiin tai kaupallisten yhteistyökumppaneiden kanssa toimimiseen, tulee sen ottaa huomioon käsittelyn lainmukaisuus, erityisesti jos kyse on alaikäisten lasten henkilötietojen luovuttamisesta kaupallisiin tarkoituksiin.

LIITE 1: SUOSTUMUSLOMAKE - MALLIPOHJA

SUOSTUMUS *[kirjoita tähän, mihin tarkoitukseen suostumusta pyydetään, esim. valokuvaan]*

Annan suostumukseni *[kirjoita tähän yksilöidysti, mihin tarkoitukseen suostumusta pyydetään. Jos henkilötietoja käsitellään useampaan eri tarkoitukseen, eri käyttötarkoituksia varten on pyydettävä erilliset suostumukset. Esim.*

valokuvien ottamiseen jalkapallojoukkueen harjoituksissa

valokuvien julkaisemiseen jalkapalloseura verkkosivuilla

valokuvien julkaisemiseen jalkapalloseuran Instagramissa].

Suostumuksen antaminen on vapaaehtoista. Tietoja ei käytetä automatisoitujen yksittäispäätösten tekemiseen ja profilointiin *[suostumuslomakkeessa tulee ilmoittaa tietojen käyttämisestä automatisoitujen yksittäispäätösten tekemiseen ja profilointiin. Jos käytät tietoja näillä tavoin, kerro siitä].*

Voin halutessani peruuttaa antamani suostumuksen milloin vain olemalla yhteydessä *[kirjoita tähän, mihin voi olla yhteydessä peruuttaakseen suostumuksen, esim. joukkueen valmentajaan. Suostumuksen peruuttaminen tulee olla yhtä helppoa kuin sen antaminen].* Suostumuksen peruuttamisen jälkeen *[kirjoita tähän, mitä tietoja suostumuksen perusteella on käsitelty, esim. valokuviani]* ei enää käsitellä ja ne poistetaan *[suostumuksen perusteella käsiteltävät tiedot on poistettava peruuttamisen jälkeen, jollei tietojen säilyttämiselle ole muuta lainmukaista perustetta].*

Tämän suostumuksen perusteella käsiteltävien henkilötietojen rekisterinpitäjä on *[kirjoita tähän, mikä taho on henkilötietojen rekisterinpitäjä, esim. Jalkapalloseura ry].* Voin tutustua tarkemmin *[kirjoita tähän, mistä rekisterinpitäjän informointi kyseisten henkilötietojen käsittelyyn löytyy, esim. valokuvien käsittelyyn jalkapalloseuran verkkosivuilta ja lisää linkki tietosuojaaninformointiin].*

_____

päiväys

_____

allekirjoitus

_____

huollettavan nimi

LIITE 2: SARJAKUVAT TIETOSUOJASTA INFORMOINTIIN

Henkilötietojen käsittelystä erityisesti lapsille ja nuorille voi viestiä oheisilla sarjakuvilla, jotka kuvaavat harrastustoiminnan tietosuojaan liittyviä tilanteita. Sarjakuvat voivat toimia myös tietoisuuden kasvattamiseksi omassa yhdistyksessä – ne voi esimerkiksi tulostaa yhdistyksen tilojen seinälle muistuttamaan tärkeästä aiheesta!

Hei valmentaja! Hei Leo! Kiva, että päästettiin! JALKAPALLO- JOUKKUE P12-juniorit	Meillä kerrottiin koulussa tietosuojasta ja annettiin tehtäväksi kysyä harrastuksessa omien henkilöiden käsittelyä. Tiedän, että henkilötieto tarkoittaa jotain sellaista tietoa, josta minua voidaan tunnistaa, vaikkapa nimeäni, sähköpostiosoitteeni ja henkilötunnustani. Olen kuullut, että jalkapalloseura tallentaa henkilöidensä FUTS-jäselehtiristiä. Miksi näin on tehty? Ja mitä muuta voit kertoa minulle aiheesta?	Tosihienna, että kysyt asioista minulta! Tietosuoja on tärkeä asia. Jalkapalloseura käsittelee erilaisia henkilöitä, josta sinun on mahdollista harrastaa jalkapalloa. Sinun henkilöideltäsi käsitellään, että me valmentajat teemme, osallistukko harjoituksin ja joukkueemme voidaan ilmoittaa harjoituksille ja turnauksiin. Tässä vain pari esimerkkiä. Jalkapalloseura käsittelee nimesi, puhelinnumerosi, sähköpostiosoitteesi, osallittasi, harjoitusmaarasi sekä taloustietien tuloksia.
Henkilötietoja käsittelevät vain sellaiset henkilöt jalkapalloseurassa, jolla on oikeus niitä käsitellä. Me valmentajat käsittelemme henkilöitä vain osallistumista ja jalkapalloseuran toimia varten. Peikka seuraa ja ensiluontoa varten. Joukkueenjohtajamme Eeba käsittelee henkilöitä asiainfoitustilanteille ja turnauksiin ilmoitautumiseen ja rahastointiajajamme Make erilaisien maksujen yhteydessä. Jalkapalloseuralla on käytössä FUTS-järjestelmä, jossa käsitellään henkilöitä harjoituskertojen seurantaan. Me valmentajat pääsemme katsomaan FUTS-järjestelmässä olevia joukkuekäsittelyä henkilöitä. Henkilötietoja säilytetään FUTS-järjestelmässä kaksi vuotta ja ne poistetaan sen jälkeen automaattisesti.	Simulla on oikeus... - saada tietoa henkilöideltäsi käsittelystä - saada muutua omiin tietoihisi oikeaksi tietoisiksi - poistaa tiedot ja tulla unohtetuksi - rajottaa tietojen käsittelyä - siirtää tiedot järjestelmästä toiseen - vastustaa tietojen käsittelyä - olla joutumatta automaattiseen päätöksenteon kohteeksi Käikki oikeudet eivät ole käytössä kaikissa tilanteissa, mutta voit tiedustella asiasta tarkemmin minulta, jos haluat.	Kittos, kun kerroit Tiedän nyt paljon enemmän henkilöideltäsi käsittelystä! Menem nyt vaihtamaan nappikset jalkaan, nähdään pian kentällä!

Tässä esitteessä on lyhyt kuvaus tietosuojasta, eikä sitä voi soveltaa sellaisenaan. Rekisterinpitäjän tulee aina arvioida rekisteröidyn informointia tapahtuessaan ja tietosuojatietosuojaan huomioiden.

Terveiltoa joukkuevoimistelun SM-kilpailuihin/Huippua, etta oltaalla.

Kilpailujen järjestämisen yhteydessä Voima voimistelu-seura käsittelee henkilökohtaisia, joita voit osallistua kilpailuihin ja kilpailuihin erinevät sujuvasti.

Kerron tassa Voima voimistelu-seuran suostilamassa henkilötietojen kasittelysta, jota teedit mlhen henkilötietoja kasittellan.

Nyt jarjestettavissa SM-kilpailussa kasittellavien henkilötietojen rekisterinpitaja on kilpailun jarjestaja: Voima voimistelu-seura ry

Voimatie 1, Voima tietosuojaja@voimavoimistelu-seura.fi

Lainsaadannon mukaan henkilötietojen kasittelylle tulee aina maართilij peruak. Voima voimistelu-seura kasittlee SM-kilpailussa henkilötietoja oikeudenmukun etuun perustuen, algeriatietoja kasittellan nimenomaista suostumuksella.

Kilpailun tulokset julkaitaan voimistelu-seuran verkkosivuilla sarjoittain. Yksittaisen voimistelijan nimeä ei julkaita vaan tulokset julkaitaan joukkueittain. Henkilötietoja kasittellan EUETA-alueella.

Kilpailuihin ilmoittautumisen yhteydessä keratut henkilötiedot poistetaan kaksi viikkoa kilpailujen paattymisesta.

Kilpailun tulokset poistetaan voimistelu-seuran verkkosivulta kahden vuoden kuluttua kilpailujen paattymisesta.

Voit toteuttaa oikeuksiasi olemalla yhteydessä seuramme tietosuojaan yhtaisyhenkitoon.

Sinulla on oikeus...

- saada tietoa henkilötietojesi kasittelysta
- saada tutustua omiin tietoihisi
- oikeuksia tietojasi
- poistaa tietojia tulla unohdettunasi
- rajoittaa tietojen kasittelya
- vastustaa tietojen kasittelya
- olla joutumatta automaattisen paatokeksen kohteeksi

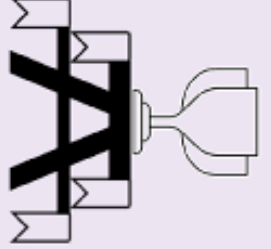
Voima voimistelu-seura kasittlee kilpailun jarjestamiseksi seuraavaa henkilötietoja:

- nimeasi
- syntymavuottasi

~~mahdollisesti algeriatietojesi kilpailujen ruokailua varten~~

~~Henkilötietosi on saatavilla joukkueesi tekemien kilpailuihin ilmoittautumisen yhteydessä.~~

Henkilötietoja kasittellavat Voima voimistelu-seuran tyonajat ja vapaaehtoiset, jotka osallistuvat kilpailuiden jarjestamiseen. Henkilötietoja kasittellan Voima-jarjestelmissa, jotka toimintajia toimii henkilötietojen kasittelijana.

Hei valmentaja!
Puhelinnumeron on vaihtanut
Pitäsiko minun tehdä claim?

MIKKA LEVI: Hyvä, että sanot asiasta.
Sinulla on oikeus koodata
henkilötietojasi. Oikeudessa, että
puhelinnumerosi on oikein, jotta
saamme sinuun yhteyden.

Ilmoitan asiasta treenin jälkeen
seuramme sihteerille, joka muuttaa
puhelinnumerosi seurajäsen tiedot.
Kerron asiasta myös joukkueemme
joukkueenjohtajalle, jotta hän muuttaa
puhelinnumerosi joukkueen tiedossa.
Asia on tällain jälkeen kunnossa.

Olipa se helppoa. Kiitos valmentaja!

Tässä esimerkissä on hyvä kuvitteellisesti tapaus, eikä sitä voi soveltaa sellaisenaan. Rekisteripäätäjän tulee aina arvioida rekisteröityjen informointia tapauskohtaisesti ja tietosuojalainsäädäntö huomioon.